

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής : Λάμπρος Μάλαμας
ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΧΡΟΝΟΣ Α'
ΤΕΥΧΟΣ 60
Νοέμβρης - Δεκέμβρης

ΣΠ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ
Λ. ΜΑΛΑΜΑ
ΣΤ. ΣΚΙΑΔΑ
ΑΝΘ. ΖΟΛΔΕΡ
Κ. ΚΟΚΟΡΟΒΙΤΣ
Π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
Γ. ΚΑΡΑΒΙΔΑ
Μ. ΒΟΥΛΟΥΡΗ
ΑΠ. ΠΑΓΩΝΗ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ
ΟΡΓΑΝΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

Εκδότης-Διευθυντής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ
Διεύθυνση. Ανεξαρτησίας 300-Ιωάννινα
Χρονιάτικη συνδρομή Δραχ. 50
Νομικών προσώπων " 150
Εξωτερικοῦ Δολλάρια 5
Υψηλ. ἀλληλογραφία. ἐμβάσματα πτόν ἴδιον
Συνγραφές ποῦ δὲν δημοσιεύονται δὲν ἐπιστρέφονται
Τυπογραφεῖο ΔΗΜ. Β. ΚΑΜΙΝΑ Κωλέττη 33 - Ιωάννινα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΔΡΩΡΟ:**
 - Οἰσιαστικὸς Ἀνθρωπισμὸς (Λ. Μάλαρα) Σελίδα 101
- **ΠΟΙΗΣΗ:**
 - Στὸ θάνατο τοῦ Δ. Σαλαμάγκα (Σπ. Μουσελίμη) " 105
 - Χριστοῦγεννη (Κ. Κοκρόροβιτς) " 105
 - Κόπος (Στ. Σκιαδά) " 106
 - Γιάννινα (Ἄνθ. Ζόλδερ) " 106
 - Παμβώτιδα Αἰρην (Λ. Μάλαρα) " 107
 - Γράμμα ἀπ' τῆ Γερμανία (Γ. Καραβίδα) " 108
 - Ἄντιο (Π. Ἐρμανουήλ) " 108
- **ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ:**
 - Τὸ Τάμα (Διήγημα) (Ἄν. Παγώνη) " 109
- **ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘὸ ΤῶΝ ΔΡΙΘΜῶΝ:**
 - Ἀριθμητικὰ στοιχεῖα ἀπὸ ἐπισήμης
στατιστικῆς πᾶνω σὲ διάφορα θέματα " 110
- **ΚΡΙΤΙΚΕΣ.**
 - ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Λ. Μάλαρα) " 111
 - Κρίνονται 1) Ἄν. Μπενέκος. 2) Γ. Α. Βασδέκης. 3) Ε. Παπαδάτου-Ἀθανασίου. 4) Β. Κραφίτης 5) Β. Μάργαρης
6) Π. Χαραλαμπίδης (Μ. Βουδοῦρη) " 114
- **ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ**
 - ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΝΙΕΣ
Δ. Σαλαμάγκας, 2) Γ. Κοτζιούλας -
- Γ. Ἐλιγιά 3) Οἱ ὄψεις τοῦ λαοῦ
μας 4) Τερεζίν... 5) Τὰ Σαπρόφυτα.
6) Γεναιοδωρήματα. 7) Ποδοσφαιρομανία
- **ΣΧΟΛΙΑ:**
 - ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ " 117
 - 1) Οἱ τυφλοπόντικοι καὶ τὰ βραβεῖα. 2) Βιβλὸς Γενέσεως
3) Διασφορὲς καὶ ἤδη 4) Ἀνομήματα κί αὐτοκριτικῆς
5) Κάποιες μὸδιες 6) Ποιητικὰ μπαϊράμια. 7) Ἐπετελεῖς
8) Χαλάλι καὶ ἤθος. 9) Οἱ «Ἐχιδνες».

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

ΔΙΝΤΗΣ: Λ. ΜΑΛΑΜΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 6 • ΝΟΕΜΒΡΗΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1965

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Τὸ κοινὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς τῶν χρόνων μας, ὁ πανανθρώπινος πόνθος ἀκριβέστερα, εἶναι νὰ ζήσουν οἱ λαοὶ πιὸ λέφτερα καὶ πιὸ εὐτυχισμένα. Οἱ Πατρίδες εἶναι καιρὸς ν' ἀγκαλιάσουν ζεστοφόρα ὅλα τὰ παιδιά τους. Προέχουν οἱ ιδέες καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Νὰ νιώσουν ἐπιτέλους ἀδερφωμέν' οἱ ἄνθρωποι, τὰ φῶτα τοῦ πνεύματος τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Κοινὸς ὁ ἀγώνας καὶ κοινὴ ἡ συνειδηση νὰ κερδιθεῖ μὲ τὴν τίμια μάχη μιᾶ ἀνυπόκριτη κι' ὀλοκληρωμένη λευτεριά κι' εἰρήνη. Τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὰ τεχνικὰ θαύματα τῶν προοδεμένων λαῶν, δὲ συμβιβάζουν τὸ τελμάτωμα σὲ χρονίζοντα ἄλυτα ἠθικὰ καὶ ὑλικά προβλήματα, ὅπως τοῦ δικοῦ μας χιλιοβασανισμένου λαοῦ ποὺ ἔγινε ὀλοκαύτωμα θυσιῶν, συμπαίγνιο, λεία σὲ ντόπιους καὶ ξένους γῦρες τοῦ πλούτου. Τώρα πρωτεύει τὸ χρέος τῆς ὕλης μὲ τὴν ἠθική, γιὰ τὸ ἰσότημο ζύγισμα κι' εἰρηνικὸ στέριωμα τοῦ κόσμου. Οἱ πίκρες οἱ πόνοι κι' οἱ πληγές ποὺ ματώνουν τὶς καρδιές, ἀποζητοῦν μιὰ στάλα ἔμπραχτη ἀνθρωπιά. Παραχόρτασαν εὐκές, ἐλπίδες, παραμύθια κι' ὄνειρα. "Ἄς σταθεῖ ὁ ἄνθρωπος πλάϊ στὸ συνάνθρωπο σὰ στὸν ἑαυτὸ του. "Ἔτσι μπορεῖ νὰ νοηθεῖ μὲς στὴν ψυχὴ Θεός. Οἱ Θεοὶ τοῦ "Ὀλυμποῦ ἔχουν γιὰ πάντα ἀναληφτεῖ. "Ἐκθαμποι πιά κι' οἱ Βαλτάρ τῆς Βηθλεέμ πετοῦνε στὸ διάστημα. Οἱ ψυχές διψοῦν γι' ἀδερφοσύνη. "Ὅχι πιά ξηρὰ ἰδεαλιστικὰ κι' ὄνειροπαρμένα φαντασιοκοπήματα. Στὴ χώρα μας οἱ ἄνθρωποι σὰν πολῖτες ἀδικοῦνται, σὰν ἐργαζόμενοι ὑποφέρουν. Αὐτὸ γιὰ τὴν ἀρχοντιά μπορεῖ νὰ σημαίνει ἀναισθησία ἢ ἡδονή. "Ὅμως περνοῦν οἱ ἅγιες μέρες ἄπονα, μικρόχαρα, ἐθιμοτυπικά. Περνοῦν οἱ μῆνες καὶ τὰ χρόνια στὸν ἴδιο ρυθμό, κι' ὁ πόνος δὲ λιγοστεύει. "Ἐπιφανειακά κανεὶς δὲν ξοφλάει τὸ χρέος του. "Ἄς ἀγωνιστοῦμε ἀποδοτικώτερα νὰ βελτιώσουμε τὴν ποιότητα τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πρέπει θαραλέα καὶ τίμια νὰ ξεσκεπάσουμε κάθε βρώμιά κι' ἀσκήμεια, γιὰ νὰ διδαχτοῦμε καὶ νὰ καταχτήσουμε τὴν καθαρότητα καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ζωῆς. Γιὰ ν' ἀλλάξει κάτι πραγματικὰ μέσα μας, χρειάζεται μιὰ δύναμη ἀπὸ τὸν ἴδιο ἑαυτὸ μας. Νὰ περιορίσει τὶς ἀδυναμίες του. Νὰ λογι-κέψει, νὰ ἐναρμονίσει κι' ἀδερφώσει τὶς σχέσεις του μὲ τοὺς ἄλλους.

Νά προχωρήσει ό καθένας μας μέ γεναιότητα σέ μιάν, αὐτοτελείωση. Δέν εἶναι οὐτοπία. Ὄταν οἱ ἄνθρωποι πάσχουν, πρέπει νά θεραπεύονται. Νά βαδίσουνε σύμφωνα μέ τήν ιστορική τους εξέλιξη. Ὅσο δύσκολα κι' ἄν μᾶς φαίνεται, μπορούμε ἄν θέλουμε νά συνέλθουμε ἀπό τόν ξεπεσμό τῶν ἠθῶν καί τή χρεωκοπία τῆς προσωπικότητας, μέ μιὰ καινούργια ὠργανωτική καί ἀνθρωπιστική προσπάθεια, ἐπιστρατεύοντας κάθε αἰσθηματική καί συναισθηματική δύναμη. Ἄς μὴ πελαγώνουμε μπροστά στό χάος τῶν συνειδησεων, στό ἄστρομα μιᾶς πλάνης ἢ στό τύφλωμα μιᾶς προκατάληψης. Ὁ τροχός τῆς ἱστορίας γυρίζει· κι' ἡ παρὰ κμή ξαναγίνεται ἀκμή μέ ἄλλη μορφή. Εἶναι καλύτερο νά πάψουν οἱ φτηνοὶ θρησκευολόγοι π' ἀφήνουν τόν κόσμο στά λασπόνερα τῆς ὑποκρισίας, στή συρικνομένη ἀνημπόρια τοῦ φόβου, στή θεοποίηση τῶν εἰδώλων, πού τὰ καλύπτουν ὄλα μέ τὰ πέπλα τοῦ φαρισαϊσμοῦ. Αὐτοὶ πού αἰῶνες τώρα παρασταίνουν τοὺς «ἀγίους» καί θεῖους κήρυκες ἑνός μεταφυσικοῦ κόσμου. Ἄς σκύψουμε μέ δέος στήν τραγική πραγματικότητα κι' ἄς καταργήσουμε τήν κάθε εἶδους ἐκμεταλευση. Κατάντησαν τὰ ἄτομα τῆς κοινωνίας μας νά βλέπουν τόν πλαινό, μόνο σάν ἀντικείμενο συμφέροντος, κερδοσκοπίας. Γιὰ κάθε ἀνθρώπινη ἀξία, εἶναι ἀδιαφοροὶ οἱ πιότερο κοινωνοί. Μοιάζουν σκιές ἀγριοφάνταστες καί παγερές, πού κυνηγοῦν ἀποκοντριωμένα τὸ πικρὸ κι' ἀχόρταστο ψωμί τους. Ὄταν λοιπὸν ἐμπραχτα συμειστοῦμε τίς ἀνάγκες τῆς ζωῆς καί τῆς ἐποχῆς μας, θά βροῦμε τὸ σωστὸ δρόμο ἑνός οὐσιαστικοῦ ἀνθρωπισμοῦ μέ ἐθνικὸ καί λαϊκὸ πατριωτισμὸ. Μακριὰ ἀπὸ ἀτομισμούς καί ξενοδουλείες. Ἐμπρὸς σέ μιὰ νέα γενική μὀρφωση κι' αὐτομὀρφωση, νά καταχτήσουμε στάδιο προόδου λαμπρό, γιὰ τήν ἠθική καί οικονομική λευτεριά τοῦ λαοῦ μας.

Λ. Μάλαμας

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

★

★

★

★

★

★

★

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα»

εὐχεται στοὺς ἀγαπημένους
φίλους ἀναγνώστες
γιὰ τίς χρονιάρες μέρες
χρόνια πολλά, εἰρηνικά
δημιουργικά κι εὐτυχισμένα.

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

τ ο υ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΑΛΑΜΑΓΚΑ

Τὸν Ἄδη ὁ Χάρος ἄφησε καὶ βγήκε νὰ κουρσέψει
κι' ὁ Τάκης ὅπου τόμαθε διαλαλεῖ καὶ κραίνει:
— Ποῖος εἶν' ἄξιος καὶ γρήγορος νὰ φῦει, ν' ἀναμερήσει
μέσα σὲ λόγγα νὰ κρυφτεῖ, νὰ μὴ τὸν ἔβρει ὁ χάρος.
Καὶ ποῖος μ' ἀδύνατη καρδιά, νὰ μείνη ἐκεῖ ὅπου λάχει.

Κι' ὁ Χάρος κάπου τόμαθε καὶ τόπιασε καρτέρι
Σὲ ράχωμα σὲ ψήλωμα, σὲ βίγλα, σὲ σφηνάρι.
Κι' ἐκεῖ καθὼς ἀπέραγεν ὁ Τάκης θαρραμένος
νὰ βγεῖ ψηλὰ σὲ ξάγναντο, σὲ ξάριον νὰ προβάλει
ρίνεται κατ' ἀπάνου του ὁ Χάρος μανιασμένος
Ἄπὸ τῆ μέση τὸν κρατεῖ, τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι
Καὶ τὸν πηγαίνει καὶ τὸν κλεῖ στοῦ Ἄδη τὸ σκοτάδι
Ποῦ περπατοῦν ἀμίλητοι σὰν ἦσχιοι οἱ πεθαμένοι
καὶ δὲν ὑπάρχει ὅπως ἐδῶ, ζωὴ χαρὰ καὶ γέλιο.

Ἔτσι τὸν Τάκη χάσαμεν κι' ἄδικα καρτεροῦμε
Ναρθεῖ κοντὰ μας νὰ μᾶς λείει καὶ νὰ μᾶς μολογάει
Γιὰ τοὺς παλιούς προγόνους μας, γιὰ χρόνια περασμένα
Πῶς ἦταν κείνο τὸν καιρὸ ὁ κόσμος σταφνισμένος.

ΣΠΥΡ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗΣ

Χριστούγεννα

(Ἀπόσπασμα)

Σεγέννησε ἡ Παρθένα μακριὰ
στῶν Νέγρων τὰ πάφτωχα καλύβια!
Χίλιες φορὲς ἡ ἀνθρωπιὰ τῶν ἀπολίτιστῶν
ἀπ' τῶν «πολιτισμένων» τὴν κακία
ποῦ συνταγμένοι μεσ' στὴ ζούγκλα
σκορπιοὶ καὶ φίδια, ἀνήμερα θεριά,
μακάβριοι καλοφαγάδες,
στά δειπνα τῶν νεκρῶν.

Κ. ΚΟΚΟΡΟΒΙΤΣ

Κύπρος

Βῆμα τὸ βῆμα τῶν νυχτιῶν σβήνεις τ' ἀποτυπώματα,
βῆμα τὸ βῆμα τὴν παγωνιά σπρώχνεις πέρα ἀπὸ σένα·
νάτιν ἢ Ἄνοιξη ποὺ κουρταλεῖ λουσαίτη νὰ προβάλλει
μὲ μίαν ὀριάντσια θαλασσιὰ στῶν ἀγκαθιῶν τῆ μέση!

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΣΚΙΑΛΑΣ

Γιάννινα

Ἄνυπνωτο τὸ παρελθόν.
Ἄνυπνωτη καὶ ἡ μνήμη κεντὰ τὸ μαγνάδι τοῦ πνεύματος.
Μιά ὀμορφὴ νεφέλη
τυλίγει τὰ θρονικά Γιάννινα.
Μύριες χαρές!
Νοιώθω ἀνασεμιε; Θεῶν γέρα μου,
μεθυσμένες μὲ τὸ Θεϊκὸ ποτό.
Χαμογελάει ὁ Δωδωναῖος Ζεὺς κι' ἡ ἀσημιόμειωπη νύχτα
ἀπλώνει τὰ κεντήματα τῆς πάνω ἀπ' τὴν ΕΛΛΟΠΙΑ
καὶ τὴ μαγικὴ δρυΐ.
Λίγο πὶὸ πέρα το χάρι τοῦ ΕΜΙΝ—ΑΓΑ
μιλεῖ γιὰ τοὺς περασμένους θρούλους
ἐνῶ ἡ δόξα περπατεῖ
πάνω στὸ ἔνδοξο φροῖριο τοῦ ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ.
Μνήμες πολλές—ἱερὰ βεγγαλικά—σκορποῦν τὸ φῶς τους!
Φωτίζουν τὴν Ἐπανάσταση τοῦ Ἐπίσκοπου Τρίκκης,
τοῦ Λιόνισου Σκυλόσοφου, φωτίζουν τὴ σπηλιὰ του,
τὴ Φιλικὴ Ἐταιρεία,
τὴ μύηση τῆς Βασιλικῆς σ' αὐτὴ...
Ριγηλὴ εὐφροσύνη!
Γοητεία
Ἡ Νίκη ἀνάβει πικρούς.
φωτίζει κι' ἀρμενίζει στὸν Οὐρανό.
Ἀκούγεται ἡ ἐπιβλητικὴ φωνὴ τῶν στίχων
·ΤΙΜΗ ΝΑ ΠΕΘΑΙΝΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ·
Ὁ Δρίσκος χαμηλώνει,
φιλεῖ τὸν ἥρωά του στὴν ὄχθη τῆς Παμβώτιδας
ἐνῶ ἡ σκιά τῆς ΚΥΡΑ—ΦΡΟΣΥΝΗΣ
παίζει κρυφτούλι
πάνω στὸ γαλάζιο ἀτλάζι τῆς...

ΑΝΘΟΥΛΑ Α. ΖΟΛΛΕΡ

Παμβώτιδα Λίμνη

Στὸ Βάσο Καλαϊτζή-Μουντάκη
τὸν ἰδεώδη Ἀνθρωπο τῆς Κρήτης
καὶ τῆς Ἡπειροῦς ποὺ τόσο τις ἀγάπησε

Τοὺς θρούλους καὶ τὰ σύμβολα σοῦ τραγουδῆσαν ἄλλοι.
Μὰ γὼ ἕνας δροματάρου σου σκυφτὸς στὴν παραζάλη!..
ἀναμετρῶ στὴν ἄπλα σου τὸ κλάμ' ἀπ' τὴν καρδιὰ μας!

Τ' εἶναι θολὰ τὰ κύματα
κι ἀμέτρητα ὡς τὰ κρῖματα!..

Βυθὸς καὶ βοῦρκος τὸ κακὸ ποὺ κρύβεται βαθιὰ μας.
Ὡ λίμνη, δὲ σὲ χάρηκα ξωθιὰ τὸν Ἀλωνάρη,
οὔτε μιὰ νύχτα ἀσώτεψα στ' Αὐγούστου τό φεγγάρι
ποὺ ὑφαίνει μὲσ' στὰ κόρφια σου ἀσημικὰ καὶ μάγια

στὰ χαλκοπράσινα νερὰ
σὰν παιγνιδίζει καὶ γελᾷ...

Κι' ὁ ἥλιος κρύβει τὴ χαρὰ στῆς πόλης τὰ μουράγια.
Μὲ τὸ θρασκιὰ μὲ τὸ βουριὰ ἀκούω τοὺς στεναγμούς σου,
τοῦ κόσμου τὰ παράσιτα νὰ σκούζουν στοὺς ἀφρούς σου.

Στοὺς καλαμιῶνες τὰ πουλιά
πὼς κρύβονται χωρὶς λαλιά,

κατατρεμὲνα κι' ὄρφανὰ, ἀπ' τοῦ συρμοῦ τίς σφαίρες.
Τοῦ Τροχοτοῦ* σου ἄβυσσο, τ' Ἀλῆ Πασᾶ σκοτάδι,
Φροσύνης θανατάλγητη, ἀρχαῖα φοβέρα τ' Ἄδη.
Λὲ μὲ τρομάζουν βύθια σου χιμαιρικοὶ σου ἀγέρες,

κι ἀσκημοπνίχτρα κι' ὁμορφιά,
αἰθέριας νύχτας ζωγραφιά!..

Σὲ πόνεσα, σ' ἀγάπησα, ἤρεμη, κυματοῦσα,
στὸ πέλαδ σου ἀγώνων μας τίς νίκες τραγουδοῦσα.
Κι' ὅσο θὰ τρέχουν τὰ νερὰ, νέες ζωὲς θ' ἀνθίζουν,
θὰ λάμπουν ροδοστάλαχια τοὺς κόσμους νὰ φωτίζουν.
Καὶ σὺ τὰ βράδια τίς αὐγὲς τὴν ὁμορφιά σου κράτα,
νυφούλα μὲσ' στὰ Γιάννινα Παμβώτιδα ἀστρομάτα!

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΛΑΜΑΣ

* Ἱστορική ἐκδοχή παραφθορᾶς τοῦ Κοκυττοῦ ἀρ
χαίου ποταμοῦ ποὺ χύνεται στὶς πύλες τοῦ Ἄδου

Γράμμα ἀπ' τὴν Γερμανία

ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ

Τὴν πρώτη νύχτα τοῦ γάμου μας
 στὴν καμαρὰ μας δὲν εἶχαμε ἄλλο φῶς
 ἀπ' τὴν ἀσπράδα τοῦ κορμιοῦ σου
 Ὅμως ταῖρα πὺν θάρθω θὰ δώσω λίγα μάγκα
 νὰ κρεμάσω λευκὰ χαμόγελα στοὺς τοίχους
 Ποὺ ἔχουν ἀκόμα πάνω τους
 τὴν καπνισμένη ἀνάμνηση τῆς Κατοχῆς.
 Θὰ δώσω λίγα μάγκα ἐπίσης
 ν' ἀλλάξω τὴν τοίχινη στέγη τοῦ σπιτιοῦ μας
 νὰ μὴν ἀνατριχιάζουμε στὸν ἦχο τοῦ γαιθίσου ἔρωτα
 νὰ μὴ μποροῦν τὰ τόξα τ' οὐρανοῦ
 νὰ ἐπιβάλουν στ' αὐτιά μας τὸ κροτάλισμα τῶν πολιβόλων
 στίς πιὸ γλυκὲς στιγμὲς τῆς ὑπαρξῆς μας.
 Κι ἀκόμα, μὲ διὸ μάγκα καὶ κάτι
 θὰ ξεριζώσω στὴν αἴλῃ μας, τὴν κερασιά, τὴ λαβομένη
 ἀπ' τὸ ἀτσάλι πὺν τρύπησε τὴν καρδιά τοῦ ἀδελφοῦ μου.
 Στὸ ἐξῆς ἀγαπημένη, θὰ θυμάμαι ἐσένα μόνο
 ἵνα εὐαγγέλιο ντιμμένο μὲ τὸ δέγμα μιᾶς ἐβραίας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΒΙΛΑΣ

Ἀντίο...

Θαλὰ σιναισθήματα
 συντρίμμα τῆς ψυχῆς μου
 ὄνειρα τῆς ζήσης γκρεμισμένα
 ἐγάπης σκόρπια γιασεμιά
 ἐλπίδες ψεύτικες φανταχτερές,
 κουρέλια τοῦ εἶναι μου,
 τῆς σκέψης θύμησες φοιχτές,
 ἀντίο... γιὰ πάντα ἀντίο!

Π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Τὸ Τάμα

Χαρισμένο στο φίλο Γιώργο Τσουβάλη

Ὁ κακὸς δαίμονας, ἦρθε καὶ θρονιάστηκε πρῶϊμα τούτη τῆ χρονιά στο φτωχὸ μας τὸ νησί... Ἐλεγαν οἱ γερόντοι πῶς δὲν τὸ ματαθυμῶνται τέτιο κακό! Βουνὰ ἀσπρογάλαζα οἱ θάλασσες, ἔζωναν γύρωθε βδομάδες δλάκερες τοὺς γιαλοὺς. Πέρα στὸν ἀπάνεμο κόρφο, στο φτωχομαχαλά τῶν ψαράδων, καλοστρωμένη ἢ δυστυχία κατασκόπευε μὲ μισόκλειστο μάτι τῆ συμφορά... Μεροδούλι, μεροφάϊ, καμιά «σερμαγιά» βαρεμένοι ἀπ' τὸ ερολάπι τῆς ἀνέχειας οἱ θεόφτωχοι δουλεφτάδες τῆς θάλασσας, περνοδιάβαιναν μὲ βήματα ἀνήμπορα, τὸν «ταρσανά»...

Μέσα στο καπηλειὸ τοῦ Λάκκα, τὸ τσοῦρμο τοῦ καπετὰν Σταμπέλη, ἔπινε βερεσὲ ρακί, ἔχοντας καταμεσίς τὸν καπετάνιο...

—Βρὲ τί κακό εἶναι τοῦτο συντοπίτες; Ρωτιόταν καὶ ξανάλεγε. Κατόπι ξέσπασε ὀργισμένα:

—Φτοῦ στο γένι σου διάολε τρισκατάρατε!.. Τί σοῦφταιξαν τὰ δόλια μας τὰ κουτσούβελα μωρὲ ἀσπλαχνε, κερατά, καὶ τοὺς ἀρπαξες τῆ μπουκιά ἀπ' τὸ στόμα;..

Κάποιος ἀπὸ τὸ τσοῦρμο συμβούλεψε:

—Κερί νὰ τάξουμε καπετάνιο ἀψηλό σαν τ' ἄλμπουρο τῆς σκούνας μας, στὸν ἅγιο λέω!

—Σαχλαμάρες,—Θέ μου σχώρνα με ἄκου κει τάματα καὶ ταξίματα...

Ἄλλη ἔγνοια δὲν εἶχε ὁ ἅγιος, ἐλόγου μας θὰ σκεφτόντανε!

Ὁ ἄλλος τῶβαλε σκοπό:

—Καπετάνιο νὰ κάνουμε τουλάχιστο καμιά λιτανεία...

Συμφώνησαν. Καὶ πιωμένοι καθὼς ἦτανε, κίνησαν γιὰ τὸν παπαθόδωρο...

—Τὸ καὶ τὸ... πατερούλη, τὸ ζωνάρι μαζεύτηκε, κάνε καμιά λιτανεία, γιὰτι πάει χαθήκαμε!.. Ὁ παπα—θόδωρος πῆγε ν' ἀγριέψει.

Τὶ «ντροπῆς» πράγματα εἶν' αὐτὰ πού ξεστομίζεις καπετὰν Σταμπέλη;

Τώρα μωρὲ θυμήθηκες ἐλόγου σου, πῶς ὑπάρχει καὶ Θεός;..

—Ἐλα—ἐλα παπα—Θόδωρε, κάνε ἕνα τάμα ὄχι γιὰ μᾶς, ἀλλὰ γιὰ τ' ἀθῶα τὰ παιδιὰ μας. Ἄϊντε πολλὰ τὰ ἔτη σου.

Ὁ παπα—Θόδωρος συγκινήθηκε, ἀπ' τοὺς ψαράδες καὶ βάρεσε τὴν καμπάνα. Μαζεύτηκαν ἄνδρες, γυναῖκες παιδιὰ ὄλο τὸ νησί μὲ τὰ Χριστουγενιάτικα ροῦχα τους. Ὑστερα κίνησαν μὲ τὸν παπά ἔχοντας μπρὸς τὸ Σταυρὸ καὶ τὰ ξεφτέρια καὶ ψαλμουδίζανε γύρα στο γιαλό. Ἐκεῖ ὁ παπα—θόδωρος βλόγησε μ' ἕνα ἁγίασμα τ' ἀφρισμένα κύματα...

Ὑστερα, ὁ ἀγέρας μαϊνάρισε κι' ἦρθε μιὰ μπουνάτσα στο φῶς τῆς ἄλλης μέρας.

—Βρὲ παιδιὰ ὁ Θεός μπράβο! Καὶ μὰ τὸν ἅγιο, νάτονε.

Ἔτσι σαλπάριζε ἀθῶα χαμογελαστά τ' ἄλλο πρωὶ ὁ καπετὰν Σταμπέλης, κι' ἔκανε ἀπανωτοὺς σταυροὺς σκῦβοντας ἴσαμε τὸ κοράκι τῆς «Βαγγελιώς» τῆς σκούνας του...

Μὰ τὰ κουτσούβελα πεινοῦσαν!..

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΓΩΝΗΣ

★ Μὲ τὴν πειθῶ τῶν ἀριθμῶν ★

★ 5 δισεκατομμύρια τὸ χρόνο γλυτώνουν οἱ μεγιστάνες φοροφυγάδες στὴν Ἑλλάδα.

★ Στοὺς 100 Ἕλληνες οἱ 20 εἶναι τελείως ἀγράμματοι.

★ Τὸ 54ο) ἀπὸ τοὺς ἀθηναίους δὲν ἔχουν δικὰ τους βιβλία.

★ Σὲ 14.000 τὸ χρόνο ἀνέρχονται οἱ ἀπιστοὶ Σύζυγοι στὴν Ἀθήνα.

★ Ἡ ἑλληνικὴ Αὐλὴ ἔχει στὴν κατοχὴ τῆς 89 «λιμουζίνες» κι ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολυτελέστατα πλωτὰ «μέσα» οἱ Ἕλληνες πλήρωσαν 33 ἑκατομμύρια γιὰ τὸ βασιλικὸ ἀεροπλάνο.

★ Ὑπάρχουν ἀκόμα στὴν Ἑλλάδα 75.000 ἀνθρώποι, πού ζοῦνε σὲ χαμόσπιτα ἀπὸ τενεκέδες.

★ Στὶς Ἦν Πολιτείες τὰ Χριστούγεννα φέτος ἦταν πολὺ αἱματηρά. Σὲ

1036 ἀνῆλθε ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων σὲ αὐτοκινητικὰ δυστυχήματα.

★ Στὴ Σοβιετικὴ Ἑνωσι τὸ 49ο)ο τῶν γυναικῶν εἶνα ἐργαζόμενες σὲ τεχνικοεπιστημονικὲς ἐργασίες, ἐνῶ στὶς ΗΠΑ τὸ ποσοστὸ ἀνέρχεται σὲ 26ο)ο.

★ Οἱ χρυσοκάνθαροι καὶ κερδοσκοποὶ τῶν δυτικῶν χρηματιστηρίων στοὺς 9 μῆνες τοῦ 1965 ἀπερόφησαν τὴν ἐτήσια παγκόσμια παραγωγή τοῦ χρυσοῦ ἢ ὅποια ἀνέρχεται σὲ 1000 ἑκατομμύρια δολλάρια.

★ Προβλέπεται ὅτι ἡ ἐπανδρωμένη προσγείωση στὴ Σελήνη θὰ ἐπιτευχθεῖ τὸ 1970. Τὸ 1975 θὰ αὐτοματισθεῖ ἡ οἰκογενειακὴ ἐργασία. Στὰ 1982 θὰ ἰδρυθοῦν μόνιμες βάσεις στὴ Σελήνη, καὶ θὰ ἐλέγχεται ὁ καιρὸς.

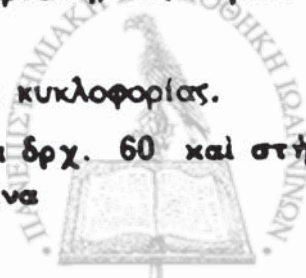
Τὸ 1989 θὰ γίνεταί στὶς ἀσθένειες αὐτόματη ἡ διάγνωση.

“ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ ΤΟΥ. ΗΛΙΟΥ,,

25 μικρὰ καὶ μεγάλα διηγήματα τοῦ ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ
γιὰ κάθε ἀναγνώστη, σελίδες 335

- Ἐνα βιβλίο γιομάτο γνήσια πρωτότυπη καὶ ἀληθινὴ λογοτεχνία «δυνατὴ ρεαλιστικὴ» καὶ εἰκονογραφημένη.
 - Στὸ ἴδιο ἔργο προλογικὲς γνώμες κορυφαίων συγγραφέων τῆς χώρας μας ὅπως τῶν Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου, Π. Κυριαζῆ, Κ. Βάρναλη, Στ. Ξεφλούδα, Λιλ. Νάκου, Γ.Κ. Σταμπολῆ κ. ἄ.
 - Ἡ πρώτη χιλιάδα ἐξαντλήθηκε στὸν πρῶτο μῆνα τῆς κυκλοφορίας.
- Προμηθευτεῖτε τὸ στὰ μεγάλα κεντρικὰ βιβλιοπωλεῖα ὁρχ. 60 καὶ στὴ διεύθυνση τοῦ συγγραφέα στὰ Γιάννινα

ΑΝΤΩΝΗ ΜΠΕΝΕΚΟΥ: «Για ένα πρόγραμμα Αισθητικής 'Αγωγής».

Στό νέο ναό της επιστημονικής παιδείας τέχνης κι αγωγής, απόθεσε ένα γερό άγκωνάρι κι ο λαμπρός ήπειρώτης παιδαγωγός και πάρεδρος του Παιδαγ. 'Ινστιτούτου κ. 'Αντ. Μπενέκος, μπορεί με την δλη του συγγραφική δουλειά, κατάρτιση κι' άχτινοβολία, αλλά ξεχωρα και με την τυπωμένη εργασία, το παραπάνω τίτλου. 'Η πραγματεία τούτη, έχει τή βάση της στην εξέλισόμενη ψυχολογία της τέχνης. Οικοδομει μιá επιστημονική, κωδικοποιημένη, ρεαλιστική δυνατότητα τών στοιχείων της αισθητικής για τή χρήση της και τή διδαχτική της αγωγή. 'Επιχειρεί βαθιά έρευνα πάνω στον αισθητικό προορισμό της τέχνης. Μας άποκαλύπτει με ενάργεια και δική του εμπειρία τις λειτουργίες του μυαλού, της ψυχής και τών αισθήσεων. 'Εχει υπόβαθρα άληθινής φιλοσοφίας. 'Ανεβάζει τή χρησιμότητα της τέχνης πάνω στην καλύτερη αγωγή μιáς σύγχρονης κοινωνίας ή ενός νέου πολιτισμού. 'Αναλύει τά στοιχεία και τις επιδράσεις της τέχνης πάνω στην αγωγή. 'Εξάφρει τόν ίδιο τόν σκοπό της. 'Υπογραμίζει τή ανάγκη τού διαλεχτού γίνεσθαι, τή συνεχή ανανέωση τών μορφών της τέχνης για άνθρωπιστική και τέλεια αγωγή. 'Υπογραμίζει τήν άυτοφυή γένεση τών μορφών με τις άναλογίες και τούς ιδιότυπους δημιουργούς, ανάμεσα στους αιώνες. 'Η δουλειά τούτη τού κ. Α. Μπ. με κατάχτησε σαν άπλο άνθρωπο, σά διψασμένο παιδί για μάθηση και σά φτωχό από γνώσεις συγγραφέα, για τήν αντικειμενική τή σφαιρική της θεώρηση, για τήν έμβριθεια, τήν πληρότητα και τις προοδευτικές θέσεις τού συγγρ. φέα. Είναι ένα έξαιρετο έγκόλπιο για κάθε καλλιτέχνη, για κάθε παιδαγωγό. Βαθύτερα, είναι μιá συμβολή για τήν άφομοίωση τού αντικειμενικού μας κόσμου σε γεγονότα της συνείδησής μας, με τήν επίδραση άξιων πρωτογένητων μορφών. Είναι μιá συστηματική καλλιέργεια της ευαισθησίας τού άτόμου για τήν ενανθρώπιση του, και τήν κατάχτηση τών μέσων για τήν ιδιόμορφη και κοινωνικά διαπαιδαγωγίσιμη τέχνη. Μιá επισκόπηση πάνω στις ουσιαστικές άξίες της καθάρης τέχνης. 'Ανάλυση τών ψυχολογικών της πα-

ρορμήσεων. 'Επομένως διαφωτιστική κριτική για τήν τέχνη, να γίνει κτήμα κάθε άνθρώπου.

ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΒΑΣΔΕΚΗ: «Οι καθημερινές δυσκολίες της 'Αγωγής» Και «'Ορθογραφικό κι' έρμηνευτικό Λεξικό της Δημοτικής»

'Ενας από τούς πιό κορυφαίους διδασκάλους της χώρας μας ό Γ. Βασδέκης άποσυρμένος από τήν επαγγελματική του έδρα, χρόνια τώρα, γράφει στην 'Αθήνα ακούραστα μεταφράζει κι' εκδίδει βιβλία πού συμπληρώνουν ένα σπάνιο και δυσαναπλήρωτο κενό πάνω στον παιδαγωγικό και γενικά διδαχτικό τομέα τού λαού μας. Πλούσιος από γνώσεις, πάνοπλος από έφόδια στο είδος του ό κ. Βασδέκης και προπάντων από τούς πρώτους και μεγάλους δημοτικιστές με ήθος και συνέπεια στο πάλαιμα και τόν κεραύνωμα τών τελευταίων γλωσσάμωντων, άδράζει τή γλώσσα της ιστορικής εξέλιξης από τόν χέρι και τήν προωθεί στα χείλη τού λαού στα ψυχικά θρονιάσματα της νέας γενιάς και τών μελλούμενων, ύπηρετώντας έτσι τόν χρέος της εποχιακής του αναγκαιότητας. Πρωτοπόρος ήγέτης στη γλωσσολογία. 'Ελαβε πέρσιν και μέρος στο άνώτερο Συμβούλιο για τήν καθιέρωση της Δημοτικής σ' όλα τά σχολεία (ζήτημα και πρόβλημα μεγάλο) πού ύποστήριξε με φανατισμό, για να βρει ό λαός και να κάνει χτήμα του πέρα για πέρα τή ζωντανή, άπλη και καθάρια γλώσσα του. Να ήρει τόν δρόμο της εύκολης μάθησης, βασική προϋπόθεση για τήν πρόοδο του. 'Ανάμεσα λοιπόν στα πολλά παιδαγωγικά και γλωσσολογικά συγγράματά του, κυκλοφορεί κι' ένα επιστημονικό μεταφραστικό έργο του από 530 σελίδες με τόν τίτλο «Οι καθημερινές δυσκολίες της 'Αγωγής». Είναι αναλυτικό για κάθε γονή και δάσκαλο, για κάθε παιδί, τρώ, μά και για τόν καθένα. 'Ενας πολύτιμος σύμβουλος πού δέν πρέπει να λείπει από κανένα σπίτι. Είναι της Σχολής γονέων και παιδαγωγών τού Παρισιοδ. 'Επιστημονικό έργο άξιας, για τήν καλή άνατροφή, τή σωστή διαπαιδαγωγή, Συμπεριφορές και σχέσεις γενικά

του ανθρώπου από τη νηπιακή του ηλικία, ως τα γεράματα. Βιβλίο απόχτημα. Γραμμένο στην πύμορφη και γλαφυρή δημοτική γλώσσα που γοητεύει τον όποιοδήποτε αναγνώστη.

Κοντά σ' αυτό, δεν είναι μικρότερης αξίας κι' ένα «όρθογραφικό κι' ερμηνευτικό Λεξικό της Δημοτικής». Ο Γ. Βασδέκης επιτελεί έργο. Ένας αληθινός δάσκαλος από τους πιο προικισμένους πάνω στη γλώσσα που τη γράφει μ' ακρίβεια, καθαρότητα κι' άνεση, που σου δίνει σαφήνεια κι' ανακούφιση. Σε μαγεύει και σε πείθει. Θα μπορούσε να γράφει κανείς πιότερα για τη συγγραφική προσφορά του Γ.Β. μα ο μικρός τουτος χώρος δε μάς αφήνει. Γιαυτό μένουμε με την κρυφή περηφάνεια πως ο ξεχωριστός σπουδαίος δάσκαλος που τιμάει την παιδεία της Ελλάδας μας, όρμησε από το στέφανο χώμα της ηπειρώτικης γης και λάμπει τόσο πλατιά κι' άχτινοβόλα πάνω στον όρίζοντα της συγγραφικής άγωγής.

ΕΦΗΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ:

«Πορεία ή πρώτη»

Ή κ. Έφη Γ. Αθανασίου δεν είναι ίσως ακόμα όσο πρέπει γνωστή στο έκλεκτικό κοινό που παρακολουθεί τη νέα ποίηση στη χώρα μας. Όσοσο όμως είναι μια αληθινή ποιήτρια. Στο βιβλίο που μάς έστειλε, διαφαίνεται μια σωστή άπεικόνιση πραγματικού βίου, κι' ένας βαθύς ανθρωπισμός. Το ύποκειμενικό στοιχείο, με την ευαισθησία και το ευγενικό πάθος πλάθει κι' εκφράζει εικόνες και συναισθηματικές καταστάσεις του αντικειμενικού κόσμου. Αυτά είναι τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ταλέντου της. Πολλά ποιήματα της αναβρύζουν μια δραματική συγκίνηση ατομικής και κοινωνικής αλήθειας. Οι εικόνες της, ποικίλες, λαγαρές, πολλές άστράφτουν, σά να θέλουν να πλάσουν ή να φωτίσουν έναν καινούργιο κόσμο ιδανικό, χαριτωμένο. Κι άλλες υποβάλλουν, σά μια τραγική έκθεση ανθρώπινου πόνου. «... δάκρυα)τά παιδιά με τα θυμωμένα σπυριά)της άθεράπευτης νιότης)...πορεύονται σιωπη-

λά ζητώντας το δίκιο τους) Σ' όλο το δρόμο ό ίδιος ρυθμός) νυσταγμένου καμάτου.)άφράντιστης έλπίδας». Έχει όρατόριο γνήσιο και πλατύ, απλό μα και βαθύ, ικανό να συλλαβαίνει βιώματα, να τα κατεργάζεται στο έσωτερικό της καρβίνας να τα μορφοποιεί όλόξεστα και να τα δίνει τρυφερά στην ανθρώπινη και τη σύγχρονη ζωή. Παλεύει με την εικόνα και με το αίσθημα. Έξηγει μιάν άγχώδη ψυχολογία, και προβλήματα του συγκαιρινού ανθρώπου, με τις πληγές και τους καημούς του. Έχει δυνατή αισθαντικότητα. «Παιδιά μου άνήσυχα)μή μου σκοντάψετε)μή μου πονέσετε)μή πληγωθείτε» Κι άλλου: «Σπρωγμένη άπ' την άνέχεια τη γύμνια της να δείχνει...» Θα πρέπει όμως για νάμαστε δίκαιοι, πιστοί, στη χωρίς διακρίσεις κριτική ευθύνη κι' αυστηρότητα άπέναντι στην τέχνη και για καλό των ποιητών να παρατηρούμε και τις αδυναμίες. Εκεί που έχει σχετική άποτυχία και στην ποιητική γλώσσα που πέφτει σ' έκφραστικές κοινοτοπιές ή κ. Ε.Α. είναι λίγοι διαλογικοί στίχοι. Ο διάλογος στην ποίηση δεν είναι πάντα έφικτός. Άλλά κι' όρισμένοι περιτοί, θα μπορούσαν να λείψουν. Ή συμπύκνωση στην ποίηση δίνει βαρύτητα. Και κάτι άλλο. Ένώ υποστηρίζει μιάν ατομική ευθύνη, μια θαρετή ανθρώπινη δύναμη, κάπου κάπου πέφτει σε τόνους πεσιμισμού. Αυτό δεν πρέπει να είναι ήτοπάθεια. «Τι πληγή στην ψυχή μου)τι βαριά ή ζωή)πόσο μάταιος ό μόχθος)τό άγχος γιατί;» Ένώ ή πάλη γίνεται με τον ίδιο έαυτό της. Νά πως τονώνει σ' ένα έξαιρετο ποίημα της τό γερό και καθάριο της λόγο με την κόψη και τη λάμψη της αισιοδοξίας: «Στην πέτρα της ύπομονής)βαρέθηκα να χτίζω)Ήρθ' ό καιρός να σηκωθώ)να μάθω να γκρεμίζω)Στην πέτρα της ύπομονής)δε θα ξανακουμπίσω)θα περπατήσω λέφτερη.)Στο τέλος θα νικήσω.»

Β. ΚΡΑΨΙΤΗ: «Ανεβαίνοντας στο Σούλι».

Ένα νέο βιβλίο του φίλου Β. Κραψίτη καλύτερο σε σύγκριση τέχνης με τα προηγούμενά του. Μιά εθνικορωμαντική έξαρση. Ένα είδος σύμμιχτου — θάλλεγα — περιεχόμενου, δηλαδή λυρικο-ψυχογραφικό λογοτέχνημα και χρονικό ανάμιχτο προς το τέλος με δημοσιογραφημα. Η θεματογραφική έκλογή, είναι ζήτημα προσωπικής σύληψης, αντίοχης, και προτίμησης των συγγραφέων. Άλλά με τούτο, δεν πρέπει να λησμονούν οι λογοτέχνες και τη σύγχρονη γύρω τους κοινωνική πραγματικότητα. Οι Σουλιώτες έδωσαν στην τοπική σκλαβιά το φωτεινό παράδειγμά τους. Έμείς σαν προέκταση κείνης της ιστορίας, τι κάνουμε για κάθε λογής τυράνους; Στη δική μας ζωή να δημιουργούμε, για τους αύριανούς και τούς μελλούμενους. Λεγμένος παθολατρικά με τον τόπο του ό Β. Κ. μās δίνει μ' ανάλογη δεξιοτεχνία, ένα μέτρο της έμπειρικής συγγραφικής του δυνατότητας. Δεν κάνει με το Σούλι καμιά βαθύτερη ανατομή στο πολυτραγουδισμένο ύλικό. Όμως το παρουσιάζει μ' ένα δικό του τρόπο, και προπάντων με την ψυχή του. Δεν επεκτείνεται σε ξέχωρες διαστάσεις για ήρωες του Σουλίου. Μιά σχετική δύναμη αυτοψυχογραφική σε έκφραστικό ύψος και χρώμα. Πάντως είναι κάτι σημαντικό για το λογοτέχνη όταν μās δίνει πρότυπα από τη δική του πατρίδα. Στο βιβλίο κάνει μια πορεία, τη χωρίζει σ' απανθίσματα φυσιοδρομικά. Το «ξεκίνημά» του δείχνει μια μακρόπνοη έπαρση, συχνή επανάληψη σε ίδια όράματα, γλαφυρό κι όμορφο λόγο. Όνειροπόλα ψυχή, που καταγράφει ένα φυσικοϊστορικό κόσμο. Έχει κείμενα με τρυφερή ζεστασιά κι αισθητική γλωσσική καταξίωση. Άδυναμία στο μόχθο του κ. Κ. είναι ή αυτοκολακία σε όνματα... που μερικά απ' αυτά... δυναστικά, ντροπιάζουν το νόημα κείνων των αγώνων, μειώνουν το φως από το φάρο της αυτοθυσίας των Σουλιωτών... Κι αποτελούν αναχρονιστική αντίνομία στην έποχή

μας, όσο κι αν ό αφηγητής περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός. Άπό τίς σελίδες του φωτίζεται ή φύση κι ό χρονώρος αυτού του θρούλου. Άλλά και δροσίζεται ή ψυχή του αναγνώστη από το έστω και μονότονο λυρικό του πάθος. Έχει μια εύγενική προγονολατρεία. Άν είναι τούτο σήμερα πρώτης ανάγκης πρόβλημα καθαυτό ήθικής και πολιτιστικής δικαίωσης κι αξιοποίησης ένός σταθμού της απελευθερωτικής μας ιστορίας και μιας ήρωϊκής γενιάς των Τζαβελάιων και των Μποτσαράιων, δταν απολείπει ή οικονομική όργάνωση της κοινωνίας τότε επικροτούμε κάθε προσπάθεια και πράξη. Όπως και να είναι ή προσφορά αυτή έχει μια θέση που τιμάει την παράδοση. Ξαναζωντανεύει στις μνήμες την ψυχή της αντίετίας και της αυταπάρνησης την πίστη στο ίδεώδες με την όμορφιά του θανάτου, που ως τα σήμερα είναι γεμάτη ή έλληνική ιστορία. Ένας λαός, για να είναι άξιος της ύπαρξής του, πρέπει να γνωρίζει την ιστορία του, την άχτινοβολία του ψυχικού πολιτισμού του. Αυτό είναι και το δίδαγμα και το συμπέρασμα από το «Σούλι» του Β. Κραψίτη.

Β. ΜΑΡΓΑΡΗ: «Σταυροδρόμι»

Ό κ. Β. Μάργαρης είναι ένας ήπειρώτης φοιτητής με πολλά χαρίσματα. Η έφεσή του στην ποίηση και ή παρουσία του με το «Σταυροδρόμι» δείχνουν μια ευαίσθητη καλλιτεχνική φύση, μια λεπτοργική και ιδιότυπη μορφή που προχωρεί με φιλοδοξία κι ανάλογο πείσμα και προσπαθεί με μια ποίηση δεικτική και σκωπτική, κι άλλου σαρκαστική, να μās πείσει με τον τρόπο του έπιρεασμένου κατάτι κι από καθαφικά μέτρα. Έχει μια κλίση και μια πίστη (που είναι μάλλον πρόσκαιρη) προς το έκκερμές, το άγνωστο και τ' ανερεύνητο: «Καμμένη, ή κορφή ψηλά που βλέπεις] δεν είναι ή τελευταία.] Ποτέ τα Έβερρεσι για σε δεν τελειώνουν.» Κι αυτή ή πύτοπιστική προσκόληση δεν δικαιολογείται κατά κά-

ποιο τρόπο στο σημερινό αιώνα της επιπιστήμης του καιρού μας που έρευνάει θαυματοργά, καταχτάει σιγά σιγά τα πάντα, και χύνει άπλετο φως με τα γοργά λαμπρά της αλματα σ' όλα τα φανερά ως χιτές μυστήρια του σύμπαντος. Τα ποιηματάκια του Β.Μ. είναι σιμπαθητικοί μικροοργανισμοί, ντυμένα μ' ανθρωπιστική χάρη κι ευγένεια ψυχική. Εκεί που σημειώνουν επιτυχία, είναι όπου υποδηλούν με την εικόνα ένα κοινωνικό γεγονός, μιάν ανισομέρεια ή μιάν αδικία. Εκεί ο στίχος σημαδεύει την καρδιά. Κάπου κάπου όμως παρουσιάζονται λίγο ψυχροί κι αναιμικοί όπου γίνεται υπερβολική αφαιρεση, χάνουν μιὰ κάποια ζεστασιά που άπορfei άπ' τὸ συναισθηματικό του κόσμο. Ὁ νέος ποιητής δὲ μαστορεύει τὸ στίχο του αναζητώντας με φαντασία κι αὐθορητισμὸ νὰ πλέξει τὴν παράσταση. Σηριζεται πιότερο στὸ διαλογισμὸ και στὸ πικρὸ του αίσθημα. Οἱ Ποιητὲς διανθελουν νὰ κάνουν ποιηση ἀληθινὴ συγκινητικὴ γιὰ τὸ πλατὺ κοινὸ, καταχτιόνε με τὸν καιρὸ, ὅλα τὰ στοιχεία και τὰ μέσα νὰ μποροῦν νὰ ἐκφράζουν ποιητικὰ αὐτὸ πού νιώθουν μέσα τους. Και πρέπει πρῶτ' ἅπὸλα ν' ἀποτεινόνται στὴν καρδιὰ τ' ἀνθρώπου. Ὁ φίλος Β.Μ. γίνεται πιδ ἀγαπητὸς όπου πιάνει προβλήματα και σύνθηθα, ἀφήνει κι ὑπονοούμενα. Μιὰ σιπη ἀπογοήτευση δῶ κι' ἐκεί, κι' ἕνας μελαγχολικὸς ρομαντισμὸς. Κάποιες ἐπιδράσεις ἀπὸ ἀρχαίους Ἑλληνας ποιητὲς. Σὲ ὀρισμένα ἐκφράζει και με δικὸ του τρόπο κοινωνικὲς διακρίσεις κι' ἀντιθέσεις. Ὅπου προβάλλει εικονοπλαστικό τὸ στίχο του, συγκινεῖ ὄσοτε αν με ἀμυδρὴ πεσιμιστικὴ ἢ ἀρνητικὴ σίαση δὲν πείθει. «Ἄθλιο πνεῖμα ἀπ' τὴ βικριά μου ἀνάσα κι' ἀπ' τὴν κοίρασή μου| σὴν ἀπὸ χέρι σωτήριο ἀδραγμένο ἔρχεσαι μεσ' σι' αὐτὶ και μου σφιρίζεις| τὸ θλιβερό ν' ἀφήσω μονοπάτι.»

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΠΑΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ: «Ἄλλο τι μόνο»

Στὴν περιοχὴ τοῦ ἀνθρώπου κινεῖται ἡ ἀφηγηματογραφία τοῦ κ. Π. Χαράλαμπίδη. Ἡ προβληματικὴ του ψυχογραφικὴ περισσότερο, ἔχει σὴν ἐπίκεντρο τὸ λαϊκὸ ἀνθρώπο τῆς μεταπολεμικῆς Ἑλλάδας. Κάνει εἰστοχες ψυχολογικὲς παρατηρήσεις. Τὰ 5 διηγήματα τῆς συλλογῆς του ἀναφέρονται ὅλα σὲ περιπτώσεις μεμονωμένων ἀτόμων με φιλανθρωπικὴ βίαση και προέλευση. Δὲν προεκτείνονται στὸ πεδίο τῆς κοινωνικῆς προβληματικότητας ν' ἀγκαλιάσουν γενικώτερα καιτὲς πραγματικότητες. Ἀληθινὸι ἡρωες του με τὰ περιστατικά τους. Ὅμως ὁ ἀφηγητὴς περιορίζεται σιτὴ διαπίστωση χωρὶς νὰ προχωρεῖ σιτὰ αἰτια τῶν περιστάσεων. Βέβαια δὲν ἀγνοεῖ πὼς δὲν ἀρκεῖ μονάχα ὁ φιλανθρωπισμὸς ἀνω σιδὸν ὁποῖο σιτηρίζεται γιὰ νὰ σωθεῖ ὁ καταπιεζόμενος ἀνθρώπος τοῦ καιροῦ μας ἀπὸ τὴν ἀπανθρωπιά τοῦ αἰῶνα μας. Ἄν ὁ Π.Χ. ἔκανε μιὰ προσπάθεια νὰ ἐπεκτείνει τὴς παρατηρήσεις του σιτὸ κοινωνικὸ πεδίο, κι ἄν χρησιμοποιοῦσε αὐτὴ τὴν ψυχογραφικὴ του ἱκανότητα γιὰ νὰ ἐκφράσει γενικώτερα ἀνθρώπινες καταστάσεις, θὰ μᾶς ἔδανε σελίδες περισσότερο θετικὲς και γόνιμες. Ἄν και διαπιστώσαμε ἐπιδράσεις και μιμήσεις ἀπὸ τὸν Κάφκα κ. ἄ. ἐντούτοις ἀκολουθεῖ κι' ἕνα δικὸ τὸν δρόμο σιτὴν ἐκφραση, ἕνα πρωτόγνωρο ἴφος θάλεγα. Εὐλύγιστος ὁ λόγος του, λιτοὶ και ζωντανοὶ οἱ διάλογοι του, γλώσσα με νεολογισμοὺς, ἀπλή και ὀρθολογικὴ ἢ ἀνάπτυξη τῶν μύθων του. Ὁ Π.Χ. ἔχει ταλέντο παρατηρητικότητα και ἀγάπη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τοῦ λείπει όμως ἡ κοινωνικὴ ἐμπειρία πού ἄν τὴν ἀποχτήσει και δὲν ἀπομακρυνθεῖ ἀπ' τὴν περιοχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πέρασμα του ἀπὸ τὴ νεώτερη πεζογραφία μας μπορεῖ ν' ἀφήσει ἐντονα και θετικὰ σημάδια.

ΜΙΧ. ΒΟΥΛΟΥΡΗΣ

Δημήτρης Σαλαμάγκας

Τὸν τελευταῖο καιρὸ, χάθηκε ἀπ' τὴν πνευματικὴ οἰκογένεια τῆς πόλης μας ὁ συγγραφεὺς Λ. Σαλαμάγκας. Κηδεύτηκε μ' ἀνάλογες τιμές. Ὁ γράφων δὲ βρέθηκε ἐδῶ γιὰ ν' ἀποχαιρετίσει τὸ σεβαστὸ φίλο, τὸν ἀγαθὸ συνιοπίτη ποὺ ἔδωσε γιὰ καιρὸ μιὰ πνευματικὴ αἴγλη στὰ Γιάννινα, μὲ τὰ τοπικὰ καὶ τὰ «σύμμικτα». Τὸ «Ἐλ. Πνεῦμα» τιμᾶει ἐδῶ, καὶ ὁ ἄλλη στήλη, τὸν ιστοριοδίφη, τὸν τροβαδοῦρο, τὸ σιωπηλὸ μύστη καὶ τοπολάτρη ποὺ σεργιάνιζε στὰ ἱστορικὰ καλντερίμια καὶ σοκάκια τοῦ κάστρου, βγλίξε τὰ βάθη τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου του, τὸ Λοῖσκο τοῦ Μαββίη ἀπὸ τὰ «Λιθαρίσια» του καὶ ἀπ' τὴν ἀκριλιμνιά τῆς Φροσύνης ἀτένιζε μὲ δέος τὴν προτομὴ τοῦ Πάλλη, πλάϊ στὴ σπηλιὰ τοῦ ὑπέροχου ἐπαναστάτη Σκυλόσοφου ποὺ ἱστῶρησε μ' ἀγάπη καὶ εὐσυνειδησία. Κάθε πόλη μπορεῖ νὰ γενᾶι πολλοὺς συγγραφεῖς, μὰ ὁ Λ. Σαλαμάγκας ἦταν ὁ κατεξοχὴ συγγραφεὺς τῆς πόλης του. Τὴν τίμησε ὅσο μποροῦσε καὶ τὴν ἀγάπησε ὀλόψυχα. Τ' ὄνομά του πρέπει νὰ δοθεῖ σὲ μιὰ ὁδὸ ἢ μιὰ πλατεῖα. Ἀπ' τὰ βιβλία του, ἐκείνο ποὺ πολυδιαβάστηκε, ἦταν οἱ «Περὶ-πατοὶ στὰ Γιάννινα». Σημαντικώτερο ὅμως ἔργο του καὶ σὲ κοινωνικὴ ὠφελιμότητα, ἦταν ὁ «Κοσμάς ὁ Αἰτωλός». Σεμνὸς, στοιχὸς, καὶ ἀθόρυβος μᾶς ἄφησε μιὰ ἐργώδη συγγραφικὴ δουλειὰ πάνω στὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ τόπου μας. Παρὰ τίς συγγραμμένους παλιές κοινωνικὲς ἀντιλήψεις του, ἐντούτοις σιτάθηκε εὐχολὴ ἢ προσαρμογὴ του σὲ μερικὲς σύγχρονες ἀνακατατάξεις... Τίμιος πνευματικὸς ἄνθρωπος. Συνεπὴς καὶ καθάριος ὑπηρέτης τῆς Δημοτικῆς γλώσσας. Λεμένος μὲ τὴν παράδοση, ἀλλὰ πολέμιος τῶν «ιζακιῶν» καὶ τῶν τιμαριούχων τῆς πόλης μ' ὅλη τὴ συντηρητικότητά του· ἦταν εὐλαβικὸς καὶ θρησκός. Ἰδεαλιστής, καὶ στὴ δύση τοῦ βίου του βαθιὰ μελαγχολικὸς καὶ σὺν ἀπαισιόδοξος, ἐπηρεασμένος πάντα καὶ ἀπὸ τὴν ποίηση τοῦ Μπωντλαίρ ποὺ εἶχε μεταφράσει κάποτε ποιήματά του. Πέθανε στὸν «Εὐαγγελισμό» τῆς Ἀθήνας σὲ ἡλικία 73 χρόνων. Τὰ βιβλία του θὰ μένουν σὺν τοπικὴ κληρονομιά γιὰ τὴν παρακαταθήκη τοῦ μέλλοντος, καὶ τ' ὄνομά του θὰ ζήσει γι' ἀρκετὰ χρόνια σὲ μιὰ συνδεδεμένο μὲ τὴν ἱστορία καὶ τὴ λαογραφία π' ἄφησε γιὰ τ' ἀγαπημένα του Γιάννινα.

Γ. Κοιζιούλας - Γ. Ἐλιγιὰ

Ὁ ἀληθινὸς ποιητὴς τ' ἀγωνιζόμενου λαοῦ καὶ τ' ἀνθρώπινου πόνου Γ. Κοιζιούλας ποὺ πέθανε 47 χρόνῳ, καὶ ὁ ἄγνος ποιητὴς τῆς καρδιάς καὶ τῆς νοσταλγίας, τῆς ἀπαντοχῆς καὶ τῆς ἀνθρωπιάς Γιόσεφ Ἐλιγιὰ ποὺ μᾶς χάθηκε μόνο 30 χρόνῳ, δὲν τιμήθηκαν ἀκόμα ὅσο θὰ εἶχε χρός μιὰ πόλη σὺν τὰ Γιάννινα ποὺ γαλούχησε στ' ἀγέλαστα κόρφια τῆς τῆ δεύτερο, ὅπως ἡ Πλατανούσα τὸν πρῶτο. Μὰ ποὺ τὴνε λάτρεψαν καὶ τὴν τίμησαν τόσο μὲ τὴν ἴδια πανελλήνια ἀχινοβολία τους. Καμιὰ ἀκόμα ὀργανομημένη ἐκδήλωση, καμιὰ διὰ-λεξη γιαντούς, καμιὰ προτομὴ στὸ ἀλσύλιο τῶν ποιητῶν. Ὁ Λῆμος δὲ βρῆκε ἀκόμα νὰ δώσει ἀπὸ μιὰ θέση στοὺς ἀξιους ποιητὲς του. Κρατεῖ σὲ μεγάλους δρόμους τῆς πόλης ὀνόματα βασιλέων καὶ τυράνων τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας... καὶ πνευματικοὶ ἥρωες μὲ ἀναστήματα, ποιητὲς, παραμένουν σχεδὸν ἄγνωστοὶ στὸ πλατὺ κοινὸ τῆς παιριδίας τους.

Οι ὄψεις τοῦ ἠαοῦ μας

Ἡ Ἑλλάδα μας, εἶναι μιά χώρα... «μιγᾶτε σκῦλοι ἀλέστε...» κ.τ.λ. Οἱ ἐπιχώριοι φτόνοι κι οἱ διχασμοὶ δὲν ἀπόλειψαν. Ἐξαιδραποδίστηκαν ὀλάκερες γενιές. Τσῦ λόγου τὸ ἀσφολές ἐπιβεβαιώνει ἢ σκληροτράχηλη μοναρχία μὲ τὰ πρόσφατα διαβήματα καὶ διαγγέλματά της, μακριὰ κιόλας ἀπὸ τὰ ἐπίκαιρα κηρύγματα τῆς χριστιανικῆς ὁμόνοιας καὶ ἀγάπης. Ἄλλ' ἄς εἶναι ἀξίος τῆς μοίρας του τοῦτος ὁ ἀξιολύπητος λαός. Εὐλογα καὶ πικρὰ τοῦ καταλογίζει ὁ ἄνθρωπος: Πῶς ἔχει πολλές κι' ἄλλοπρόσαλες ὀψεις, εἶναι λαός προβάτων συναισθηματικὸς καὶ φλότιμος κοὶ κακκεῖ ἀντ' φατικά κ. ἀνάξια μιᾶ σύγχρονης πο.ότητος καὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας του. Εὐκόλη λεία στὸ ξεγέλασμα καὶ τὴν ἰπάτη. Κι ἀπὸ ἄλλες ὀψεις, εἶναι ἕνας λαός εὐφάνταστος πού σκευωρεῖ κι ἐξυφαίνει τὴ συκοφαντία, κινούμενος καχύποπτα. Εὐκόλα ἐξαγοράζεται κι ἀδιάκοπα ἀναμασάει στὰ χεῖλη του τὴ λέξη προδοσία. Γράφει ἐπίσημα, διαστρεβλωμένη τὴν ἱστορία του. Δὲν ἔχει ἐπίγνωση καὶ συναίσθηση τῆς ἀληθινῆς τῶν ἡρώων ἱστορίας. Γιαυτό δὲν προσαρμόζεται μὲ τίς τύχες τῶν ἄλλων λαῶν. Ὁ καθένας σχεδὸν μωροφιλόδοξα κυνηγάει παραξία μεγαλίκια... Καὶ βρίθουν οἱ ἀδικίες καὶ τὰ λογιῆς ἀρπαλίκια... Ἐδῶ, ἐρπετὰ γλοιώδη ὦν οὐκέστιν ἀριθμὸς μικρῶν μετὰ μεγάλων. Ἐδῶ ἔωσφόροι καὶ δράκοι διαπορεύονται πλασμένοι ἐμπαίζουσι λαόν. Ἐδῶ οὐκέστι ἀριθμὸς ἐργῶν καὶ πράξεων κατασχύνης. Μακάριοι οἱ μὴ κατέχοντες νοῦν καὶ καρδιαν...

Τερεζίν...

Στὰ Γιάννινα, ἢ Ἐτ. Ἡπ. Μελετῶν μὲ συνεργασία τοῦ προέδρου τῆς Ἰσραηλ. Κοινότητος φίλцу Καθηγητῆ κ. Ἰωσήφ Μάτσα, ὀργάνωσε στὶς 2—

Γενάρη στὸ μέγαρο τῆς ἐταιρίας διάλεξη καὶ ἐκθεση πού ἔδωσε ὁ ἑλληνοτσεχοσλοβακκὸς Σύνδεσμος μὲ τὸ ἀρχεῖο τῶν ποιημάτων καὶ τῶν πινάκων ζωγραφικῆς πού ἀφησαν τὰ θανατωμένα ἀπ' τοὺς χιτλερικοὺς παιδάκια (14.000 τὸν ἀριθμὸ) στὰ διάφορα γκέτ το τοῦ ἐγκληματικοῦ πρυτανείου τοῦ Ράιχ. Τὸ Τερεζίν, στρατόπεδο στὴν Τσεχοσλοβακία θ' ἀποτελεῖ τὸν πιὸ σκοτινὸ σταθμὸ τῆς ἀπάνθρωπης ἱστορίας τοῦ φασισμού. Ὁ φασισμὸς ἐκεῖ ταφιάστηκε ὀριστικά ἀπὸ τὴν ἠθικὴ δύναμη τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ὀλων τῶν συμμάχων, καὶ τὴν καταλαλιά τῶν ὀρφανῶν θυμάτων. Ἐτσι τὰ μικρὰ κρατούμενα παιδάκια χάραξαν ἀδρά μὲ τὴ δραματικὴ ψυχολογία μιᾶς τραγικῆς νηφαλιότητος, τὸν πόνον, τὸ αἶμα καὶ τὸ δάκρυ πάνω σὲ πρόχειρα στρατσόχαρτα. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ διασώθηκαν. Τώρα σὰ μουσειακὰ τεκμήρια καταδειχνουν τίς θηριωδίες τῶν Οὔννων. Μνημὲς ἀγαθῆς πού γύρω μας πετοῦνε ψυχῆς σάν πεταλοῦδες καὶ σιγοκράζουν μοιρολογώνας, νὰ μήποτε βρυκολακιάσει ὁ φασισμὸς, ἀλλὰ νὰ καταχωνιαστεῖ στὰ ἔγκατα μιᾶς κόλασης μὲ τὴ βαριά καταπαχτή τῆς αἰώνιας καταδίκης.

Τὰ Σαπρόφυτα

Κατάφτυστο στίγμα ἀποτελεῖ ἡ φάρα τῶν κίναιδων στὴ χώρα μας καὶ μέσα στὸν πνευματικὸ κόσμον ἀκόμα. Ἀλλὰ, τὰ παραφύση σαπρόφυτα, φυτρῶνουν καὶ πλάϊ στὰ καρποφόρα δέντρα καὶ πλάϊ στὰ σπαρτὰ τῆς γῆς. Εἶναι σάν τὰ μολυσματικὰ μικρόβια σ' ἕνα γερὸ ὀργανισμό. Ἡ δυσωδία τῆς ἠθικῆς σαπίλας εἶναι καιρὸς νὰ ξαλεφεῖ. Διφθοαρμένοι, ἀνώμαλοι ἀπὸ τὴ μποχαίλα τῶν Κλάμπ τῆς Ἀγγλίας καὶ τὰ «Λόμπυ» τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Ἐνας ἀρωστημένος ντιντιδισμὸς, μιᾶ διαφθορά πού σέρνεται καὶ στὴν Ἑλλάδα μὲ γὴν ἀπειλή τοῦ ἐξευτελισμοῦ στὴ σωματικὴ, ἠθικὴ καὶ

Οἱ Τυφλοπόντικοι καὶ τὰ βραβεῖα.

Γιὰ τὰ ἐφετινὰ βραβεῖα πού ἀπέ-
ναιμε ἢ ἴδια πάντα τσιφλικούχα σ'
αὐτὰ ἐπιτροπή, δὲ χρειάζεται νὰ πῶ
περισσότερα. Φτάνουν τὰ ὅσα ἔγραψε
ὁ Γ. Σκαρίμπας στὸν «'Ελ. Λόγο» τὴν

κοινωνικὴ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου. Αὐ-
τὸς ὁ καταπονεμένος μεταπολεμικὸς
ἀνθρώπος ὠφείλει νὰ σταθεῖ σὰν ἐτε-
ρόφυλη νομοτελειακὴ ἀξία, σὰ φυσι-
κὴ ἀκεραιότητα. Πρέπει νὰ ψηφιστεῖ
νόμος, νὰ τιμωρεῖ καὶ νὰ ξσλείφει αὐ-
τὸ τὸν ξεπεσμό.

«Γεναιοδωρήματα»

Πρὶν ἀπὸ καιρὸ σὲ ἴνασκαφὲς στὸν
Πειραιᾶ βρέθηκε ἓνα ἀγαλμα κλασι-
κῆς τέχνης. «'Η Μοῦσα τῆς Μελπο-
μένης». Εὐθὺς λοιπὸν οἱ πολυφιλότι-
μοι στοὺς προστάτες τους κυβερνήτες
μας τί χουβαρδαλίκι τὰ πουλάκια
μας!!! τὸ δώρησαν τότε στοὺς Κυρί-
ους των Ἀμερικάνους σὰν καλοὶ ὑπη-
ρέτες. Σχεδὸν ὅλα τὰ γλυπτὰ ἀρι-
στοουργήματα τῶν ἀρχαίων προγόνων
μας, τὰ ξεπούλησαν ἢ τὰ χάρισαν μὲ
ὑποτέλεια καὶ ραγιαδοσύνη στὰ λο-
γῆς ἀφεντικά γιὰ νὰ στολίζονται τὰ
ξένα μουσεῖα...

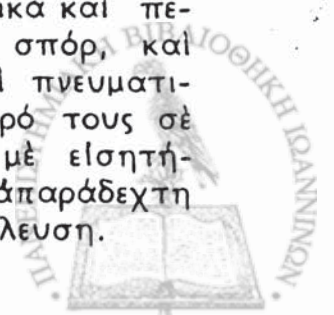

Ποδοσφαιρομανία

Στις πόλεις τῆς Ἑλλάδας ὅπου οἱ
ἀνθρώποι εἶναι ἀμαθεῖς ἡμιμαθεῖς πα-
ραμορφωμένοι ἢ ἀπολίτιστοι χοντρο-
κομένοι, ἔχουν τὰ τελευταῖα χρόνια
μιὰν ἀκατάσχετη ροπή, μιὰ φθορο-
ποιὰ ἑξί: Τὴν ποδοσφαιρομανία. Γίνε-
ται πάθος ἀρωστημένο, ἑξαλη συμ-
τοχή. Εἶναι τόσο κυριεμένοι, πού φτά-
νουν καὶ μέχρι αὐτοκτονίας ἀκόμα γιὰ

1-1-66. 'Αλλ' ἄς θυμίσω μονάχα
τοῦτο: Ὅτι αὐτοὶ πού τὰ ἀπονέ-
μουν εἶναι ἐκεῖνοι οἱ παχύδερμοι Ἡρα-
κλῆδες τῆς τέχνης χωρὶς δική τους
τέχνη. Ἡ τῆς τέχνης γιὰ τὴν τέχνη
τῆς ἀριστοκρατίας μόνο, πού γίνον-
ται μασαδόροι καὶ κλακαδόροι ὅλων
τῶν κυβερνήσεων ἀπὸ τὸ 1925 μέχρι
σήμερα, 40 ὀλόκερα χρόνια γέρασαν
καὶ σάπισαν πάνω στὰ ἴδια πό-
στα. Αὐτοὶ πού ἐλάχιστα βιβλία κό-
βουν καὶ μισοδιαβάζουν ἀπὸ τὶς ἑκα-
τοντάδες πού λαβαίνουν κάθε χρόνο.
Καὶ τ' ἀπονέμουν φιλοπρόσωπα κι
ἐτσιθελικά. Μάταια πρόσμεν' ὁ ὑγει-
ῆς πνευματικὸς κόσμος μιὰν ἀλλαγὴ,
μιὰν ἐξυγίανση, ἀπὸ κυβέρνησι τοῦ
λαοῦ. Κι' ἂν φτάνει κάνα ἔργο δυνα-
τὸ στ' αὐτὰ τους βραβεύουν κοντὰ
σ' αὐτὸ ἄλλα 5 τῆς ἀράδας τῶν εὐ-
νοιῶν τους. Ναί! Εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀνεκ-
διήγητοι πού τὸ 1959 βράβευσαν τὸν
'Ελύτη γιὰ βιβλίο πού δὲν εἶχαν μπρο-
στὰ τους νὰ κρίνουν, ἀλλὰ πού θὰ τὸ
τύπωνε ὁ κ. Ἀλεπουδέλης ἓνα δυὸ
χρόνια ἀργότερα. Αὐτοὶ πού πλήγω-
σαν βαριὰ τὸ μακαρίτη Σαλαμάγκα
δίνοντάς του βραβεῖο σ' ἄλλ' ἄντ' ἄλ-
λο ἔργο. Αὐτοὶ πού χωρίζουν τοὺς λο-
γοτέχνες σὲ κατηγορίες...καὶ χρημα-
τοβραβεύουν πάντα τοὺς ἴδιους μὲ

τὴν ἡττα μιᾶς ὀμάδας!! Ἐθελοτυφλία
καὶ κατάχρησι. Σέρνονται κι ὠρίον-
ται στὰ διάφορα γήπεδα. Μπορεῖ νὰ
μένουν καὶ νηστικοί, νὰ φτάνουν καὶ
στὰ δικαστήρια... γιὰ τὸ ἀκριβὸ πο-
δόσφαιρο πού βλέπει δωρεὰν ὁ κό-
σμος σὲ σοσιαλιστικὰ ἀναπτυγμένες
κοινωνίες. Οἱ δικοὶ μας, μὴ ἔχοντας
δυνατότητες σὲ κενὴ ἀπὸ καλλιτεχνι-
κὲς ἐκδηλώσεις ἀξίες, ἰδανικὰ καὶ
πυριχόμενο ζωή, διάφορα σπὸρ, καὶ
προπάντων αἰσθητικὴ καὶ πνευματι-
κὴ τροφή, χάνουν τὸν καιρὸ τους σὲ
ποδόσφαιρα καὶ Προ-πὸ μὲ εἰσητή-
ρια «μαύρης ἀγορᾶς» κι ἀπαράδεχτη
γιὰ τὴν ἐποχὴ μας ἐκμετάλευσι.

πρώτα και δεύτερα βραβεία. Καμαρώστε τους λοιπόν!! Αύτοι είναι οι τυφλοπόντικοι που βγαίνουν απ' τα σκουπίδια και τα μπάζα του πίσω μέρους της αύλης τη άριστοκρατικής φιλολογίας, και γλίσφουν τις καρικατουριστικές εκφάνσεις των άπίθικων και των αίνιγματ.κων. Τυφλωμένοι από τη λίγδα στα μπάζα, δέ βλέπουν τα έργα της άληθινής λογοτεχνίας του λαού που οι άχτινες τους φωτίζουν και θερμαίνουν τις καρδιές των άπλων, ανθρώπων. Ξέρουν μονάχα τη χοίρινη μύτη τους που όσφραίνεται τα μυστικά της σαλονίστικης κυζινας!!.

Βίβλος Γενέσεως...

Νεώτερα από τὸ άθηναϊκό μέτωπο τῆς κριτικῆς τῶν κάπηλων κι ὑποκριτῶν τῶν προοδευτικῶν ἀρχῶν πού βρίσκονται στὰ μετόχια τῆς κουλτούρας... δέν ἔχουμε. Ὅλο τὰ ἴδια ξύδια απ' τὰ γνωστά σαρίδια: Γράφει ὁ Βουρνᾶς γιά τὸ Λεβεδίτη, κι ὁ Λεβεδίτης γιά τὸ Βουρνᾶ. Δρομάζος κι Ραπτόπουλος γιά τὸ Βασιλικό κι τὸν Κουμαντάρεα κι ὄλη τῆ στενή παρέα. Γράφει ὁ Κονίδης γιά τὸ Βρεττάκο κι ὁ Βρεττάκος γιά τὸν Κουλουφάκο. Γράφει ἡ πριμαντόνα ἡ Ἑλλη γιά τὸν Κ. τὸν Κοτζιά. Τὸ Χατζῆ κι καὶ τὸ Χομπίμπη «Γιά χαμπίμπη» μπρέ παιδιά!! Κι ἡ δουλειά τροβάει... «μπροστά»!.. Ἰεζεκεήλ ἐγένησε τὸν Ἀαρῶν κι τὸν Ἀνανία. Ἀνανίας, ἐγένησε τὸ Ναβουχοδονόσωρ... Κι ὁ λαὸς πιὸ πέρα ἔχει στερέψει!!; ἔ; Ἀφερίμ!!

Διαφθορές καὶ ἤθη

Στὴν Ἀθήνα κάτι Δικταῖοι Φέξιδες κι συντροφία καταγγέλθηκαν ἀπὸ μέλη τοῦ Συνδέσμου Ἑλλ. Λογοτεχνῶν γιά μιὰ πολὺ ἀφύσικη πράξη τους. Τοὺς ὀδήγησε δηλαδὴ τὸ ἐνστι-

χτο... πάνω στὰ ἤθη τῶν παλιῶν λογοτεχνῶν σὲ μιὰ βωμολοχικὴ ἔκδοση (Λαπαθιώτη κι Σία). Τώρα ἡ ὑπόθεση βρίσκεται στὸ Α' τριμελὲς Ἀ'ηκῶν, ὅπου ἀνοβλήθηκε.

Ὁ κ. Α. Δικταῖος ὅμως πού δικτυώνει πεπειραμένα φαίνεται τὸν κύκλο... βαρύνεται μὲ πρότερη καταδίκη 2 1)2 μηνῶν γιά . . . ἀσελήματα, κι ἀναρωγιέται ὁ πνευματικὸς κόσμος: Ὡς πότε αὐτὰ τὰ κατσίβολα ὑποπόδια τῶν παθῶν τους θά ἀσελοῦν ἀκόμα κι μὲ ἀνθολογίες κι ἅπαντα παλιῶν σύντεκνων ἀνώμαλων κι ἀφύσικων, σὲ βάρος τῆς δημόσιας αἰδοῦ; Κι ὡς πότε θά πράττουν τέτιες ἱεροσυλίες γιά νὰ διαφθείρονται κι νὰ καταρσκώνονται τὰ ἤθη τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας; Εἴμαστε ὅλοι συνυπεύθυνοι γιά τὶς γενιές τοῦ μέλλοντος. Πάντως πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν παραδειγματικά. Δέ μᾶς χρειάζεται οὔτε ἡ ποίηση ἑνὸς τέτοιου... οὔτε οἱ μεταφράσεις του. Ἄς ὀφθῶνται οἱ ἐπίτροποι τῶν κρατικῶν βραβείων πού τονε βράβεψαν κανα δυὸ φορές... κι τοῦδωσαν ἄερα στὰ πατζάκια του!!

Ἀνομήματα κι αὐτοκριτικές

Στὴν Ἑλλάδα ἡ λογοτεχνία εἶναι σχεδὸν ὑπόθεση ἀτομικὴ. Δέν ὑπάρχει στοργή, ἐνδιαφέρο, ὀργάνωση, σύστημα, προστασία. Οἱ κλίκες τῶν ἀνάξιων ἀπαρτίζουν τὶς ἐπίσημες ἐπιτροπὲς μιᾶς Πολιτείας πού ποιεῖ δέν ἔδωσε σημασία μεταπολεμικά νὰ δημιουργήσει σοβαρὲς προϋποθέσεις γιά ἀνάπτυξη δραστηριότητας, συλογικὴ εὐθύνη κι νέα στάδια πολιτισμοῦ. Αὐτὰ τὰ θλιβερά «γερόντια» ἔχουν παράλογη ἀναίδεια μέχρι παροξυσμοῦ, σόφι κι καλά νὰ διευθύνουν ὅπως θέλουν τὰ πνευματικά κι λογοτεχνικά ζητήματα. Ὅλα τὰ πρόσωπα ἀλλάζουν σ' αὐτὴ τῆ Βοβυλωνία πού λέγεται Πολιτεία τῆς Ἑλλάδας. Ἐ, αὐτοὶ πού δέν ἀλλάζουν πρὸς μέγα αἰ-

σχος τῶν Τεχνῶν καὶ τῶν Γραμμάτων, εἶναι οἱ νταῖροχορεφτές σκαντζόχοιροι τῶν ἐπιτροπῶν ποὺ παρασταίνουν τοὺς Δαλαϊλάμες καὶ τοὺς κριτικούς γιὰ τὶς ἐκδόσεις μόνο τῶν φίλων ἐκδοτῶν καὶ συγγραφέων. Μιὰ ἀναίσχυντη λιμοκοντορία!! Ἔχουν καὶ μιὰ σφογγοκολαρία γύρα τους καὶ... φοῦρνος νὰ μὴ καπνίσει. Κατάντησαν μύωπες στὰ φρένα κι ἀλλὴ ποτὲ δὲ θὰ προβοῦν σὲ αὐτοκριτικὴ γιὰ τ' ἀνομήματα τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ τους. Ὡς πότε ὁμως, συνάδερφοι, ἀδύναμοι σὰν οἱ νομάδες, θὰ γίνονται παρίες καὶ σὰ χαζοεπέτες θὰ γλίσφουνε τὶς ποδαροῦκλες τῶν Σακιαμούνηδων σὲ πύργους καὶ πνευματικὰ χαρέμια τῆς Ἀθήνας;..

Κάποιες μούμιες

Κάποιες πνευματικὲς μούμιες καὶ σουρεαλιπτάμενοι,.. ποὺ δὲ γνωρίζουνε τί λένε καὶ δὲν ξέρουν τί ζητοῦνε. Μὲ τὶς γύρα κωμωδίες κλαῖνε, μὲ τὰ δράματα γελοῦνε!! Ὅπως θάλεγε ἓνας Σκόκος. Πάσκισαν νὰ ξαναφέρουν τὴν Καβαφικὴ ἐποχὴ καὶ στὰ Γιάννινα σὲ καμιὰ τριανταριά νομάτους. Ἀσχολήθηκαν δὲ καὶ μὲ Χριστιανοπουλικὲς ἀφυσικοπαρωδίες!! Ἄς κάνουν καὶ τὸ χόμπυ τους πότε πότε μὲ δημοσιεύματα τῆς ταρίφας, οἱ παρεπιδημοῦντες καὶ παρείσαχτοι τῆς τέχνης. Μόνοι τους τὰ γράφουν, μόνοι τὰ ἐκδίδουνε (ἐκτρώματα) μόνοι τὰ πληρώνουν, μόνοι τὰ διαβάζουν, μόνοι ἐξυμνοῦν ἀρρώστειες συναδέρφων, κι' ἀποτολμοῦν καὶ τοὺς παρουσιάζουν γιὰ «μεγάλους» ποιητές!! Γιὰ μόλεμα, γιὰ ρύπαμα γιὰ νέα σκάρτη γένα. Δικαιολογοῦν τὴν ἀφύσικη πησωστρέφεια... γιατί δὲ βρῆκαν ἄλλα προβλήματα λένε ἀτομικὰ καὶ γενικὰ μεταπολεμικὰ γιὰ νὰ καταπιαστοῦν στὴν ποίησή τους. Δὲν παραθέτω ὀνόματα καὶ χῶρο πλιότερο, δὲν περισεύει τιμὴ κι ἀξία, στὴ ζωὴ ὁμοιος τὸν ὁμοιο του πελάζει. Κι οἱ μούμιες τοῦτες... εἶναι ἀκίνδυνες, κανεὶς δὲν τὶς διαβάζει.

Ἡ συγκοινωνία τῆς Ἀθήνας

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπλοὶ πολῖτες κι ἐργαζόμενοι ταλαίπωροι καὶ τρεχάμενοι αἰσθάνονται ὅλοι ἄραγε ἔντονα τὴν ἀνυπαρξία ἐνός πλατιοῦ, γοργοῦ καὶ ἄνετου συγκοινωνιακοῦ δύχτιου; Ὑποφέρουν, χρονοτριβοῦν, ἀγαναχτοῦν, ἐξοργίζονται, νευριάζουν, μαλώνουν, मαραζώνουν, περιμένουν ὥρες στὶς οὐρές, κάνουν ὥρες νὰ πᾶνε σπίτι τους καὶ στὴ δουλειά τους, χάνουν τὸν πολῦτιμο καιρὸ τους, τρέχουν σὰν τρελοὶ νὰ προλάβουν καὶ τὰ δευτερόλεπτα, γίνονται τέτια τρεχαντήρια ποὺ τοὺς κερνᾶς μιὰ καλημέρα καὶ θαρεῖς ἔχουνε πάρει ρετσινόλαδο. Κι ἂν σταματήσουν; θὰ σοῦ εἰποῦν γιὰ καλημέρα τὴ λέξη ἄγχος ἄγχος!.. Καὶ μὴ τοὺς εἶδες ξανά. Κι ὅλ' αὐτὰ βέβαια γενιοῦνται ἀπὸ μιὰν αἰτία: Τὴν ἀνυπαρξία μιᾶς συγχρονισμένης καὶ σύμφωνα μὲ τὸν πληθυσμὸ ταχειᾶς συγκοινωνίας, μὲ δρόμους πλατιοῦς κι' ἄνετα μεταφορικὰ μέσα, ἀγαθὸ ἀπὸ τὰ βασικώτερα γιὰ τοὺς προοδευμένους λαοὺς. Ποιὸς βέβαια νὰ τὰ ἰδεῖ καὶ νὰ φκιαῖξει ἐδῶ ἐθνικοποίηση μιᾶς συγκοινωνίας; Οἱ τρακόσιοι τῆς Βαβυλωνίας καὶ τῆς παραμυθῆνιαι βασιλείας; Αὐτοὶ ἔχουν τὶς λιμουζίνες τους, ἀλλὰ κι οἱ πλιότεροι τὰ λεωφορεῖα καὶ τὰ ΚΤΕΛ ποὺ κι οἱ ἴδιοι ἀπεργοῦν γιὰ ν' αὐξήσουν τὰ πλοῦτη τους. Αὐτοὶ λοιπόν οἱ ὡς τώρα ἐξουσιαστές λεωφοριοῦχοι κι οἱ ἄγγλοι μεγιστάνες συνεταῖροι πῶχουν τὴν ΗΕΜ βρίσκουν τὸν ἀξύπνητο κοροϊδίστικο λαὸ... καὶ κάνουν. Συμπάθα με λαὸ μου «ὄρντινάτσα» ποὺ σοῦ χαλῶ τὸν ὕπνο. Μακάριος ὁ ὕπνος σου, ὅτι ἐλεηθήσεται εἰς τοὺς αἰῶνες!!

Ποιητικὰ Μπαϊράμια

Στὰ σαλόνια ὀρσιμένων λόγιων στὴν πρωτεύουσα, κάνουν συχνὰ περιαυτούλικά μπαϊράμια πολλοὶ ποιητὲς καὶ ποιητούληδες καὶ αὐτοβαυκαλίζονται οἱ ὀρφανοί!! Βρέθηκα τυ-

χαΐα σέ κάποιο... μέ πήγε ό διάολος φαίνεται νά τούς ρίξω ένα βότσαλο στ' όνειρεμένο πέλαγος τής δαφνούφαντης άραξοβόλιας. Κι έχασα κάθε ιδέα για τ' όνομα ενός κ. Βαλε... πού τό διατυμπάνιζαν οί έπιτήδειοι έκδότες για σπουδαίο πάνω στην κριτική διακονία τής Έλληνικής λογοτεχνίας. Έπαιρνε μιά πόζα θεατρίνου και κομπορημονούσε: «...Ο τάδε ποιητής έχει βάαθος, έχει ύψος, έχει πλάσματος.» Κάποιος συνδαιτημόνας στην εύδαιμονη κείνη βραδυά μουρμούρισε: Χαΐρε βάθος άμέτρητο τοίς παραλογισμοίς, χαΐρε ύψος δισθεώρητο τοίς φαιδροίς διολογισμοίς, χαΐρε «κλασασυχνίζουσα» λογοδιάρια τής παρηγόρι-ας τής έμης, χαΐρε πλάτος πονηρότατο τοίς... συφερολογισμοίς. Έ λοιπόν, μακάριοι οί έλαφρότατοι ποετάρ-στροι τών σαλονιών μέ τά γλυκερά ψευδαισθητικά παραγομίσματα κι όλα τά μπαχαρικά στίς γλυκανάλατες περι-αυτοκολακίες αίτην.

★

Έπετείες

Στή σύγχρονη Άθήνα, σέ κάθε βήμα, όπου σταθείς κι όπου γυρίσεις, θά διαπιστώσεις καταφανή «εύημερία» εύταξία σι-βασμό έπαγγελματικής κι ανθρώπινης άξιοπρέπειας!! από τήν πληθώρα τής άγυρτείας, τής έπετειας τών πονηρών και τών τεμπέληδων!! Είναι δέ τόση ή «φροντίδα» τής Πολιτείας για τούς άνάπηρους τούς τσαρλατάνους κι έπαγγελματίες έπέτες... πού οί ξένοι έπισκέπτες βλέπουν... και φτύνουν στον κόρφο τους μ' άηδία για τή χώρα του μυθικού βασιλείου... και του Παρθενώνα.

★

Χαλάλι και λάθος

Οί έξωπραγματικοί φαντασιοκόποι ψευτοποιητές και μπουρδολόγοι στην Άθήνα βρήκανε και σ' ένα Ν. Καρούζο τον εκπρόσωπό τους πάνω

στ' άργόσχολα παιγνίδια τών λέξεων τής «ποίησης». Η ιδιότητα του ποιητή έχει χάσει προλύ τήν άξία της στή σημερινή Έλλάδα. Κι αυτό γιατί οί διάφοροι σφόγγοι τών Πετροχάρηδων... έξω άπ' τó ρεαλιστικό κλίμα, δέ δίνουν σημασία για τή ζωή και τó λαό. Γιαυτό κι ό λαός δέν τούς δίνει καμιά σημασία. Θάταν άταίριαστο κι άδικο νάσπαζε τó κεφάλι του ό άπλός κόσμος ν' άποκρυπτογραφήσει τά ύδροεγκεφαλικά κι έρμητικά σταυρόλεξα πού δέν έκφράζουν καθαρά ίσως μήτε ένα ύποκειμενικό στοιχείο τ' άρωστημένου κι άθλιου άτομισμού τους. Ο άργόσχολος λοιπόν ποιητίσκος, σέ μιά συζήτηση, λάθεψε ή γλώσσα του κι είπε όταν ρωτήθηκε πώς οί 12 τονε βράβειψαν «καταλάθος». Όλα γίνονται έδώ πέρα συνήθως καταλάθος, χαλάλι του!! Μό έτσι πού χαϊδομαθαίνει... κάποια μέρα θε νά ζύνει τó κεφάλι του...

★

Οί «Έχιδνες»

Άπό τά γνωρίσματα τής μικροκαριερίστικης άστικής νοοτροπίας δέν είναι άπαλαγμένοι κι οί περισσότεροι κηφήνες πού φατριάζουν στον τάχα προοδευτικό τύπο. Τό πείσμα κι ή έμπάθειά τους γίνονται άφορμή νά παραγκωνίζονται πολλά έργα άξιας και κοινωνικής ώφέλειας. Είναι συνωμώτες μιās ένοχης σιωπής. Δέν έχουν συνείδηση εύθύνης. Δέν κριτικάρου γενικά άντικειμενικά κι ελεύθερα. Μικρόψυχοι κι άρωστημένοι. Δέν αναφέρουν έργα μήτε στους άπολογισμούς τής κάθε χρονιάς. Έτσι παραλείπονται κι από τήν άγορά του ύπουργείου Παιδείας. Άπό τά πάθη τους και τήν ιδιοτέλειά τους, ποτέ δέν έστρεψαν τήν προσοχή νά προβάλουν μέ σγοργή και δικαιοσύνη όλες τις άξίες στα γράμματα και τις τέχνες για τήν πρόοδο του λαού πού διαρκώς τόν ύποκρίνονται. Μοιάζουν, φίδια φαρμακερά, παρδαλές όχιές και κολο-

**Ἐντυπώσεις καὶ Γνώμες τοῦ Σπύρου Μουσελίμη
Ἀπὸ τὸ βιβλίον «ΑΠΟΚΛΗΡΟΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ»**

Τὸ καινούργιο ἔργο τοῦ Λ. Μάλαμα εἶναι 25 διηγήματα πού οἱ ἥρωές τους ἀντιπροσωπεύουν τὰ περισσότερα κοινωνικά στρώματα. Ἐδῶ ὁ συγγραφέας ξεσκεπάζει, ξεσαμαρώνει τὴ σημερινή κοινωνία καὶ μᾶς δείχνει τὴ πληγὴς τῆς. Σ' ὅλα τὰ διηγήματα, τὰ πρόσωπα χορεύουν τὸν ἀνθηρὸ χορὸ τῆς ζωῆς στῆς λευτεριάς τὸ πανηγύρι, κι ἄλλα τὸν πύρινο χορὸ τοῦ θανάτου ἀπὸ τὴν ἀνήλα τῆς δουλοσύνης. Ἐνα βιβλίον μὲ 335 σελίδες πού σὲ ἔλκει καὶ κολᾶς ἀπάνω του ὅπως ἡ τουρλίδα στὸ φῶς. Εὐχαριστιέσαι νὰ τὸ διαβάξεις. Ὁ Λ. Μάλαμας εἶναι γνωστός στὸ ἡπειρωτικὸ καὶ στὸ πανελληνιο ἀναγνωστικὸ κοινὸ κι ἀπ'

βές. Στενὲς παρῆες περιτυλιγμένες στὶς προκαταλημένες προτιμήσεις τους. Ὅ,τι λέει ὁ ἕνας, συγκατανεύει ὁ ἄλλος. Προβάλλει ἕνα συγγραφέα ὁ Βουρνᾶς ἢ ὁ Λειβαδίτης ἐπικυρώνει ὁ Βαρίκας. Ἀνεβάζει κάποιον ὁ Πορφύρης τὸν παρανεβάζει ὁ Καραντώνης. Ἐγκρίνει τὸ κογκλάβιο τῆς Ἄλκας Οὐράνη, σιγοντάρει ἡ τσαμπούνα τοῦ Χάρη μάνι μάνι. Ἔτσι οἱ πάπες μὲ τὰ πλατιά ρασομάνικα καὶ τὰ λιγδωμένα γενομάλλια κρατᾶνε τὰ «κλειδιά τῆς Βαρβάρας» ἐρήμη τοῦ λαοῦ. Μοιράζονται καὶ μοιράζονται γιὰ ἀγορὲς βιβλίων κονδύλια ἀπὸ τὸ μόχτο τῶν ραγιαδῶν, καταπῶς θέλουν, καὶ καταπῶς συμφέρει τὸ άτομο ἢ τὴν κλίκα. Ὅνειδος γενεὰ φαύλη «ἐχιδνῶν». Ἄλλὰ καὶ ὄνειδος ἐκάστοτε ὑπουργοὶ πού δὲν ἰδρωσαν τ' αὐτιά ποτέ γιὰ ἕναν καθαρμό... Ἔτσι ἀνενόητοι οἱ ὀχιές ναρκώνονται ἰσόβια στὰ πούπουλα τῆς ἀδιαφορίας καὶ στὰ καλοριφέρ τῆς ἀτομικῆς καλοζώις γιομάτες φαρμάκι ὀχιές πού θέλουν κατακέφαλο χτύπημα.

ἄλλα παρόμοια ἔργα. Λογοτέχνης καὶ ποιητὴς ἀναμορφώνει κι ἀναπλάθει τὴν ἀνθρώπινη πλάση μὲ τὸν κατάλληλο σπóρο πού ρίχνει στὸ βαρκὸ χωράφι τῆς. Εἶναι περίεργο κι ἀξιοθαύμαστο πότε τοῦ δίνεται καιρὸς νὰ σκέφτεται καὶ νὰ γράφει, ἀφοῦ βιοπραλισταὶ ἀγωνίζονται ἀπ' τὰ χαράματα ὡς τὰ μεσάνυχτα γιὰ τὸν ἐπιούσιο. Ἐνῶ ἄλλοι λεγόμενοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι ἀρνοῦνται τὸν ἑαυτὸ τους ὅπως ὁ Πέτρος τὸ Χριστό, καὶ ξεπουλᾶν τὰ πάντα στὸ παζάρι τῆς συναλλαγῆς. Ὁ Λ. Μάλαμας, τὸ φτωχόπαιδο τοῦ Γραμμένου, ὁ «μοῦτσιος», τὸ μπαρμπεράκι, τὸ παιδί τοῦ μύλου ὁ ἱεροψάλτης, ὁ μαραγκός, ὁ σκλάβος τῆς ἀνάγκης, ὁ ἀγωνιστὴς, ὁ Γκόρκυ τῆς Ἡπείρου κι ὅλης τῆς Ἑλλάδας μὲ τὸ λαγάρὸ καὶ γόνιμο μυαλό, τὴν πυρωμένην στό καμίνι τῆς κοινωνίας πέννα του, ξανοίγει καὶ καθαρίζει ἀπὸ τ' ἀγκάθια τὶς ἀποκλεισμένες στρατες τὶς ξεχιονίζει παλληκαρίσια ἀπὸ τὶς βαρυχειμωνιές, ὁδηγεῖ τοὺς ἄμοιρους καὶ τοὺς κατατρεγμένους στὸ δρόμο τῆς λευτεριάς· καὶ δείχνει σὲ δυνατοὺς ἀφέντες κι ἐκμεταλευτὲς τὴν ἴσια πορεία τῆς ζωῆς. Ὁ χεῖμαρος τῆς γλώσσας του φέρει μερικὰ ἀκόμα ξεχειλίσματα τὰ ὁποῖα ὅμως χάνονται μέσα στὴ ροὴ τῶν λόγων καὶ διανοημάτων τῆς τέχνης του. Ὅπως ὅποια τυχόν ἀδυναμία, παραβλέπεται θαρῶς ἕνα αὐτοδίδαχτο συγγραφέα βγαλμένο μόνο ἀπ' τὸ μεγάλο σχολεῖο τῆς κοινωνίας πού δοκίμασε ὅλα τὰ βάσανα καὶ τὶς κακοπάθειες τῆς ζωῆς. Διαμάντια καὶ μαργαριτάρια (πού δὲ μᾶς παίρνει ὁ χῶρος νὰ παραθέσουμε ἐδῶ) λάμπουν καὶ φωτοβολοῦν σ' ὅλο τὸ ἔργο του.

ΣΠ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗΣ

Μηνύματα στο «'Ελ. Πνεῦμα»

«...Ύψηλοί στόχοι, κρίσεις, κριτικές με τὸ χέρι στὴν καρδιά και με γνώση. Περιοδικὸ με ψυχὴ και με νεῦρο... μάρτυρας και καθρέφτης...».

Βασίλης Ρώτας
Ποιητής—'Αττική

«... Τὰ 'Ελληνικά Γράμματα ἔχουν μεγάλη ἀνάγκη ἀπὸ ἀγνοῦς και θαρραλέους ἐργάτες σὰ τὸ Λάμπρο Μάλαμα πὸ ὀρθοτομεῖ τὸ λόγο τῆς 'Αλήθειας δίνοντας ἕνα ὠραῖο παράδειγμα πνευματικῶ ἀνθρώπου μέσα στὴ μιζέρια και τὴν ἀπογοητευτικὴ πραγματικότητά του τόπου μας...».

Παῦλος Κυριαζῆς
Συγγραφέας-Δημοσιογράφος—'Αθήνα

«... Με συγκίνησή μου διαβάζω τὸ «'Ελ. Πνεῦμα». 'Απὸ καλὸ σὲ καλύτερο. Θερμὰ συγχαρητήρια...»

Στέργιος Σκιαδάς
Ποιητής—'Αθήνα

«...Πολύ ὁμορφο και με συνέπεια τὸ «'Ελ. Πνεῦμα». Συγχαίρω ἀπὸ καρδιά και εὐχομαι διάρκειά. Σφίγγω με γνήσια πατριωτικὰ αἰσθήματα τὸ χέρι πὸ κρατᾷ τὴ γερὴ τὴν πέννα...»

Βασίλης Κραφίτης
Λογοτέχνης—Βόλος

«...Κρατῶ τὸ «'Ελ. Πνεῦμα» νὰ τὸ φτιάσω κάποτε τόμο... Καλὸ, θαρραλέο, ἀληθινὸ τὸ περιεχόμενο. Μπράβο !...»

Φ. Γελαδόπουλος
Συγγραφέας—'Αθήνα

«...Ύπεροχο τὸ «'Ελ. Πνεῦμα» μιὰ πιστὴ εἰκόνα τῆς ἀδολῆς ἰδανοκρατούμενης ψυχῆς και τοῦ καρπεροῦ πνεύματος τοῦ δημιουργοῦ του. Σὰν ἕνα καταπράσινο μικρὸ Νησί, στὸν ἀφιλόξενο ὠκεανὸ μιᾶς ζωῆς... Χρειάζονται οἱ φάροι, ἔστω κι ἂν φωτίζουν ἐρημούς βράχους... Συνέχισε ἀγαπητέ μας Μάλαμα. 'Εμεῖς εἴμαστε θαυμαστές σου και ἂν εἶναι δυνατό «ἀδέρφια σου».

Γιώργος Χιονίδης
Συγγραφέας και
Νομικὸς Βέροια

«...Σὰς σφίγγω με δλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μου τὸ χέρι γιὰ τὴ δημιουργικὴ σας ἐργασία και γιὰ τοὺς ἀγῶνες σας. Γιὰ τὸ «'Ελ. Πνεῦμα» Σὰς συγχαίρω εἰλικρινά...»

'Αλεξάνδρα Παραφεντίδου
Λογοτέχνιδα—Θεσ)νικὴ

● ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Γ. Κ. Σταμπολῆ: «Ποιητική Συμφωνία» (ποιήματα) Ἀθήνα

Δ. Ν. Δημητρίου (Νικηφόρου): «Ἀντάρτης στὰ βουνὰ τῆς Ρούμελης» (Χρονικό 40—44) Ἀθήνα '65

Ἄλεξ. Χ. Μαιμώπουλου: «Ἕπειρος» (Λαογραφικά—Ἠθογραφικά—Ἐθνογραφικά) Ἀθήνα '64

Τάκη Δόξα: «Μικροζωές» (Διηγήματα) Πύργος '65

Γιάννη Μπενέκου: «Βουλγαρικά διηγήματα» (Ἀνθολογία) Ἀθήνα '65

Γιώργου Ἀχ. Βαβαρέτου: «Γιώργος Χατζῆς—Πελερὲν» (Μελέτη) Ἀθήνα '63

Ἔγης Παπαδάτου—Ἀθανασίου: «Πορεία ἢ πρώτη» (ποιήματα) Ἀθήνα '65

Σταύρου Παπαδάτου: «Ἡ πολιτειακὴ θέσις τοῦ Ἁγίου Ὄρους» (Ἱστορικό) Ἀθήνα '65

Γιώργου Βασδέκη: «Οἱ καθημερινὲς δυσκολίες τῆς Ἀγωγῆς» (Παιδαγωγικό—Ἐπιστημονικό) Ἀθήνα '65

ΦΘΗΝΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

Οἱ πιὸ ἄνετες κι' εὐχάριστες ἐκδρομὲς σὲ εὐρωπαϊκὲς χῶρες

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ - ΡΟΥΜΑΝΙΑ Κ.Λ.Π.

Γιὰ νὰ γνωρίσετε νέους κόσμους καὶ νέους τόπους

Διευθυντῆς Γραφείων **ΒΑΣ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ 7 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Δημήτριος Τζιούμας Μαδέρ

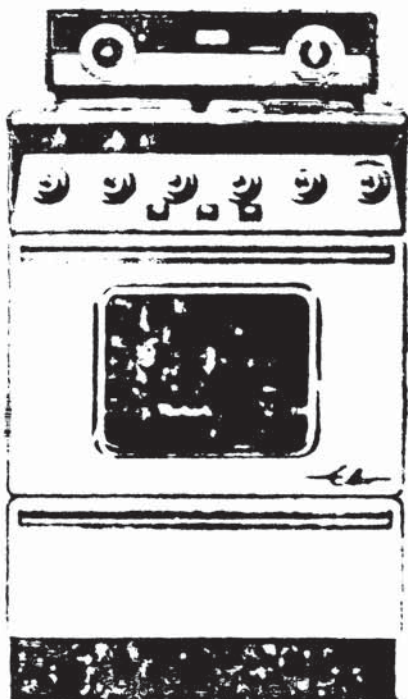
Κινησιοθεραπευτὴς εἰδικευθεὶς

ἐπὶ τὴν Ποιωνία. - Τσακὰῖωφ 17

— ΙΩΑΝΝΙΝΑ —

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΣ

Το σμάλτο είναι ένα διαμορφωμένο υαλο. Αυτό το υαλο και οι θέρμαι Αιγυπτιακή Χρησιμοποίησης τρομοποιημένο σμάλτο για να διακομίσουν τις πυραμίδες. Ήμερα το σμάλτο χρησιμοποιείται σε γυαλές ποτήρια. Σε επενδύσεις πυραμίδων και «σουλιάτα, σε τσιρούς και είδη υγιεινής, σε οικιακή και σε ηλεκτρικές οικιακές. Κανένα άλλο υαλο δεν συνδυάζει τις ιδιότητες του σμάλτου. Αντέχει σε όλες τις διαδρομές, σε θερμοκρασίες μέχρι 800 βαθμών Κελσίου, σε σποτικές αλλαγές θερμοκρασίας από 0° - 800°. Ακόμα δεν κρατάει καμία μικροβία, καθαρίζεται εύκολα γιατί έχει τελείως λεία επιφάνεια, είναι απολύτως υγιεινό και το γυαλο του δεν αλλάζει ποτέ. Η ELCO - ΒΑΓΙΩΝΗΣ προμηθεύεται την πρώτη ύλη για το σμάλτο της από την μεγαλύτερη εταιρία του κόσμου την FERRO-ENAMELS. Η σύνθεσή του ανταποκρίνεται στους αυστηρότερους διεθνείς κανονισμούς ΔΑΛΦΙΝΑΚΗ. Ελέγχει βαθμύων την ποιότητα του σε κάθε στάδιο της επεξεργασίας του. Αυτό είναι το σμάλτο της ELCO ROBOT - της μονής αντιστάτης ελληνικής «κόπιας».

ELCO Robot

Η ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ.

